

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Emitent: CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
Publicată în : MONITORUL OFICIAL nr. 1.245 din 23 decembrie 2004

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

HOTĂRÂREA
din 22 iunie 2004

în cauza Pini și Bertani și Manera și Atripaldi împotriva României *)

(Cererile nr. 78028/01 și 78030/01)

Notă:

*) Hotărârea din 22 iunie 2004 este reprodusă în facsimil.

În cauza Pini și Bertani și Manera și Atripaldi împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a II-a), statuând în cadrul unei camere formate din: domnii J-P. Costa, președinte; A.B. Baka, L. Loucaides, C. Bârsan, K. Jungwiert, V. Butkevych, doamna W. Thomassen, judecători și domnul T.L. Early, grefier adjunct de secție, după ce a deliberat în camera de consiliu, la datele de 25 noiembrie 2003, 10 februarie, 6 aprilie și 25 mai 2004, pronunță hotărârea următoare, adoptată la această ultimă dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află două cereri (nr. 78028/01 și 78030/01) îndreptate împotriva României, prin care patru cetățeni italieni, domnul Carlo Pini și doamna Annalisa Bertani (numiți în continuare *primii reclamânți*) și domnul Salvatore Manera și doamna Rosalba Atripaldi (numiți în continuare *al doilea cuplu de reclamânți*), au sesizat Curtea Europeană a Drepturilor Omului la datele de 10 martie și 20 aprilie 2001, în temeiul articolului 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (Convenția).

2. Reclamanții sunt reprezentați de domnul S. Papa, avocat din Reggio Emilia. Guvernul român (Guvernul) este reprezentat de agentul guvernamental, domnul B. Aurescu, subsecretar de stat la Ministerul Afacerilor Externe.

3. Reclamanții au susținut, în principal, invocând articolul 8 din Convenție, încălcarea dreptului lor la respectarea vieții de familie, pe motivul neexecutării hotărârilor pronunțate de Tribunalul Județean Brașov privitor la adopția a două minore române, care i-ar fi privat pe aceștia de orice contact cu copiii lor. Ei au susținut, în plus, că autoritățile române au refuzat să permită fiicelor lor adoptive să părăsească România, încălcând astfel articolul 2 alineatul 2 din Protocolul nr. 4 la Convenție.

4. Cererile au fost repartizate primei secții a Curții (conform art. 52 alin. 1 din Regulament). În cadrul acestei secții, camera desemnată să examineze cauza (conform art. 27 alin. 1 din Convenție) a fost constituită potrivit art. 26 alin. din Regulament.

5. La data de 1 noiembrie 2001, Curtea a modificat structura secțiilor sale (art. 25 alin. 1 din Regulament). Cererile au fost repartizate celei de-a doua secții a Curții, reorganizată astfel (art. 52 alin. 1).

6. La 25 iunie 2002, camera a decis că aceste cereri vor fi tratate cu prioritate (articolul 41 din Regulament) și, la 16 septembrie 2003, a decis să le conexeze (art. 42 alin. 1 din Regulament).

7. La 2 octombrie 2002 și 7 octombrie 2003, președintele camerei a autorizat următorii terți să intervină în cadrul procedurii scrise și orale (articolele 36 alineatul 2 din Convenție și 44 alineatul 2 din Regulament): Complexul educațional «Poiana Soarelui» din Brașov, prin reprezentantul său, domnul N. Mîndrilă; Doamna Baroană Nicholson de Winterbourne, cetățean britanic, raportor al Parlamentului european; domnul I. Tiriace, membru fondator al centrului educațional «Poiana Soarelui»; domnul V. Arhire, avocat în Baroul București, în calitate de reprezentant al minorelor Florentina Goroh (numită în continuare *Florentina*) și Mariana Estoica (numită în continuare *Mariana*). Terții intervenienți au depus observații scrise, la care părțile au răspuns (conform art. 44 alin. 5 din Regulament)

Guvernul italian, invitat la 18 septembrie 2003 să participe la audiere și/sau să prezinte observații scrise, nu și-a manifestat dorința de a-și exercita acest drept (art. 36 alin. 1 din Convenție și art. 61 din Regulament).

8. Audierea dedicată atât problemelor privind admisibilitatea cât și celor privind fondul a avut loc în ședința publică la Palatul Drepturilor Omului din Strasbourg, la 25 noiembrie 2003 (art. 59 alin. 3 și art. 54 alin. 3 din Regulament).

S-au prezentat:

– din partea Guvernului

dl. Bogdan Aurescu, Subsecretar de stat, agent, dna, Roxana Rizoiu, Director, Direcția Agentului Guvernamental, co-agent, dl. Razvan Rotundu, co-agent;

– din partea reclamantilor

dl. Stefano Papa, avocat, dl. Carlo Pini, dna. Annalisa Bertani, dl. Salvatore Manera, dna. Rosalba Atripaldi, reclamanti;

– din partea terților intervenienți

dl. Nicolai Mîndrilă, dna. Baroană Emma Nicholson de Winterbourne, dl. Ioan Tiriac, dl. Vasile Arhire, avocat.

9. Prin decizia din 25 noiembrie 2003, camera a declarat cererile parțial admisibile (art. 54 alin. 3 din Regulament). Ea a unit cu fondul problemele ridicate de Guvern referitor la aplicabilitatea articolului 8 din Convenție și să se sesizeze din oficiu cu privire la încălcarea articolului 6 alineatul 1 din Convenție în privința neexecutării hotărârilor definitive privind adopția, invocate de reclamanti exclusiv din perspectiva articolului 8 din Convenție.

10. Atât reclamantii, cât și Guvernul au depus observații scrise cu privire la fondul cauzei (conform art. 59 alin. 1 din regulamentul). Fiecare dintre părți a prezentat comentarii scrise asupra observațiilor celeilalte părți.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

11. Reclamantii s-au născut, respectiv, în 1957, 1952, 1951 și 1953 și au domiciliul la Reggio Emilia (primii reclamanti) și la Mantova (al doilea cuplu de reclamanti). La data introducerii cererii, ei aveau calitatea de părinți adoptivi ai Florentinei și Mariane, cetățene române, născute la 31 martie, respectiv 17 aprilie 1991, având domiciliul la Brașov, în cadrul Complexului educațional «Poiana Soarelui» din Brașov (numit în continuare *CEPSB*).

A. Procedurile de adopție

1. Adopția Florentinei

12. Prin sentința definitivă din 17 iunie 1994, Tribunalul Județean Iași a constatat abandonul Florentinei, atunci în vârstă de trei ani. Cu acest prilej, drepturile părintești au fost delegate instituției de asistență socială L.

13. La 6 septembrie 1994, prin decizia Comisiei pentru protecția copilului din Iași, minora a fost plasată la *CEPSB*.

14. La 15 mai 2000, după intrarea în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 25/1997 cu privire la adopție (numită în continuare *O.U.G. nr. 25/1997*), Guvernul român a însărcinat asociația privată C. cu găsirea unei familii sau unei persoane care să o adopte pe Florentina. Acesta a însărcinat și Comitetul român pentru adopții să susțină asociația C. în efectuarea unui raport psihosocial asupra minorei.

15. Primii reclamanti au informat asociația C. în legătură cu dorința lor de a adopta un copil român, iar aceasta le-a trimis o fotografie a Florentinei. Ei au întâlnit minora pentru

prima dată la 3 august 2000, la CEPSB. Prin intermediul asociației C. ei au aflat ulterior de dorința minorei de a li se alătura și de pasiunea ei pentru muzică.

16. La 30 august 2000, la propunerea asociației C. Comitetul român pentru adopții a avizat favorabil adopția Florentinei de către primii reclamânți, iar, la 21 septembrie 2000, ca urmare a cererii de adopție a acestora din urmă, a trimis dosarul Tribunalului Județean Brașov, în conformitate cu art. 14 alin. 2 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 25/1997.

17. La 28 septembrie 2000, instanța a admis cererea. Aceasta a constatat că numita Comisie pentru protecția copilului Brașov avizase favorabil adopția și își confirmase consimțământul în fața instanței. Arătând și faptul că minora se află la CEPSB, a solicitat serviciului de stare civilă să modifice certificatul de naștere al Florentinei și să îi elibereze acesteia un nou certificat de naștere.

18. Comitetul român pentru adopții a introdus apel împotriva acestei sentințe. La 13 decembrie 2000, Curtea de Apel Brașov a respins acest apel ca tardiv. Această decizie a rămas definitivă.

19. La 5 februarie 2001, Comitetul român pentru adopții a certificat faptul că adopția Florentinei s-a făcut în conformitate cu prevederile legale interne, precum și cu Convenția de la Haga din 29 mai 1993 asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale, și a eliberat reclamânților un certificat de conformitate în acest sens.

20. La 14 februarie 2001, Comisia pentru adopții internaționale a autorizat intrarea și șederea permanentă a minorei în Italia, și a dispus comunicarea acestei decizii, între altele, Ambasadei Italiei la București.

21. La o dată neprecizată, Procurorul General al României a introdus recurs în anulare împotriva sentinței Tribunalului Județean Brașov și împotriva deciziei Curții de Apel Brașov. La data de 5 iunie 2001, Curtea Supremă de Justiție a respins recursul ca inadmisibil.

2. Adopția Marianei

22. La 28 septembrie 2000, în urma unei proceduri similare celei descrise la alineatele 16-18 anterioare, Tribunalul Județean Brașov a admis cererea făcută de cel de-al doilea cuplu de reclamânți în vederea adopției Marianei. Instanța a constatat că minora, declarată abandonată prin decizia definitivă din 22 octombrie 1998, se află la CEPSB și a solicitat serviciului de stare civilă să modifice certificatul de naștere al acesteia, și să-i elibereze un nou certificat.

23. Comitetul român pentru adopții a introdus apel împotriva acestei sentințe. La 28 decembrie 2000, Curtea de Apel Brașov a respins acest apel ca tardiv. Această decizie a rămas definitivă.

24. La 28 decembrie 2000, Comitetul român pentru adopții a certificat faptul că adopția Florentinei s-a făcut în conformitate cu prevederile legale interne, precum și cu

Convenția de la Haga din 29 mai 1993 asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale, și a eliberat reclamanților un certificat de conformitate în acest sens.

B. Încercări de executare a hotărârilor de încuviințare a adopției

1. Decizia în cazul Florentinei

a) Cererea de predare a certificatului de naștere pe calea ordonanței președințiale

25. La o dată neprecizată, primii reclamanți au sesizat Judecătoria Brașov cu o cerere de predare a certificatului de naștere al minorei și încredințarea acesteia pe calea ordonanței președințiale, în contradictoriu cu CEPSB. La 24 octombrie, instanța a soluționat favorabil această cerere.

26. CEPSB a introdus apel împotriva acestei sentințe și a solicitat suspendarea executării, susținând că în speță nu sunt întrunite condițiile necesare unei cereri de ordonanță președințială, că hotărârea de adopție nu este definitivă și că aceasta fusese pronunțată cu încălcarea dispozițiilor legale.

27. La 7 martie 2001, instanța a respins apelul, cu motivarea că interesul copilului și faptul că părinții adoptivi își aveau domiciliul în străinătate justifică examinarea de urgență a cererii și ca cererea reclamanților putea fi soluționată pe calea unei ordonanțe președințiale. Instanța a constatat, de asemenea, că, potrivit documentelor din dosar, hotărârea de adopție este definitivă și a dobândit autoritate de lucru judecat. În consecință, instanța a apreciat că problemele de fond referitoare la adopție nu mai puteau fi reexamineate în cadrul ordonanței președințiale. Instanța a respins cererea de suspendare a executării, pe motiv că aceasta nu se justifică, având în vedere hotărârea sa de a respinge apelul.

28. Recursul introdus de CEPSB a fost, de asemenea, respins prin decizia definitivă a din 7 iunie 2001 a Curții de Apel Brașov.

b) Procedura de executare a ordonanțelor președințiale

29. Primii reclamanți au solicitat executarea hotărârilor din 28 septembrie 2000 și 7 iunie 2001 de către executori judecătorești de pe lângă Judecătoria Brașov. La 22 februarie 2001, aceștia din urmă au somat CEPSB cu privire la obligația de a preda reclamanților certificatul de naștere al minorei și de a transfera părinților adoptivi drepturile părintești până la data de 2 martie 2001. Prin urmare, președintele instanței a dispus suspendarea executării pe durata procedurii de contestație la executare introduse de CEPSB (alin. 30-32 anterioare).

c) Prima contestație la executare

30. La 23 februarie 2001, CEPSB a introdus contestație la executare în privința deciziei din 28 septembrie 2000, motivând aceasta prin lipsa de claritate a dispozitivului și prin faptul că hotărârea de încuviințare a adopției a fost pronunțată fără respectarea dispozițiilor legale în materie. CEPSB a solicitat, de asemenea, suspendarea executării.

31. La 30 martie 2001, instanța a respins contestația, cu motivarea că dispozitivul hotărârii este clar și nu pune nici o problemă de executare. Cu privire la cel de-al doilea capăt de cerere, instanța a decis că hotărârea contestată dobândise autoritate de lucru judecat și că, prin urmare, fondul cauzei nu putea fi examinat din nou în cadrul unei contestații la executare. Instanța a respins, de asemenea, cererea de suspendare a executării introdusă de CEPSB.

32. CEPSB a introdus apel la Tribunalul Județean Brașov, care, la data de 2 iulie 2001, l-a respins ca neîntemeiat.

d) Reluarea executării

33. La 12 iunie 2001, primii reclamanți au solicitat executorilor judecătorești de pe lângă Judecătoria Brașov să reia executarea, având în vedere și respingerea, între timp, a recursului în anulare introdus de Procurorul General.

34. La 13 iunie 2001, executorii judecătorești au somat CEPSB în legătură cu obligația sa de a preda reclamanților certificatul de naștere al minorei și de a o încredința părinților adoptivi până la 15 iunie 2001.

35. La 19 iulie 2001, aceștia au somat din nou CEPSB, cerându-i să se conformeze până la 8 august 2001.

e) A doua contestație la executare

36. CEPSB a introdus contestație la executare împotriva reclamanților la Judecătoria Brașov, arătând că ordonanța președințială reglementează situații provizorii, în vreme ce, în prezenta cauză, executarea ordonanței președințiale ar avea, din contră, consecințe permanente. Pârâții s-au opus cererii și au solicitat obligarea la plata unei amenzi pentru neexecutarea unei hotărâri definitive, precum și la daune.

37. La 8 august 2001, instanța a admis cererea de suspendare provizorie a executării, până la termenul din 22 august 2001. La aceasta ultimă dată, instanța a prelungit suspendarea executării până la termenul următor, fixat pentru 11 septembrie 2001. La data stabilită, instanța a acordat o nouă prelungire a suspendării până la termenul din 25 septembrie 2001, dată la care a respins cererile CEPSB și ale reclamanților ca neîntemeiate. Instanța a considerat că problema ridicată de CEPSB privea fondul cauzei, în care se pronunțase deja o hotărâre ce dobândise autoritate de lucru judecat. Aceasta a respins cererea primilor reclamanți, cu motivarea că reaua credință a CEPSB și întinderea prejudiciului nu au fost dovedite.

f) Reluarea executării

38. La 5 noiembrie 2001, executorii judecătorești au somat CEPSB în legătură cu obligația sa de a preda primilor reclamanți certificatul de naștere al Florentinei și de a o încredința acestora și l-au avertizat că, în caz contrar, vor proceda la executare silită.

g) A treia contestație la executare

39. La o dată neprecizată, CEPSB a sesizat Judecătoria Brașov cu o contestație la executare potrivit unei proceduri de urgență, în contradictoriu cu primii reclamanți, pe motiv că pe rolul Tribunalului Județean Brașov se află o acțiune în desființarea adopției, precum și o cerere de revizuire a hotărârii de încuviințare a adopției și că a fost depusă o plângere penală referitoare la procesul de adopție. CEPSB a solicitat și suspendarea executării.

40. La 14 decembrie 2001, instanța a respins contestația, pe motiv că o contestație la executare a fost deja respinsă, prin urmare, nu se justifică examinarea în regim de urgență a unei acțiuni similare. Pe fond, instanța a constatat că, atât hotărârea de încuviințare a adopției, cât și hotărârea pronunțată pe calea ordonanței președințiale formulate de reclamanți erau definitive și executorii, iar faptul că o acțiune în anularea sau revizuirea acestora este pe rol nu este relevant.

h) Cererea de suspendare a executării

41. La o dată neprecizată, CEPSB a solicitat președintelui Judecătoriei Brașov suspendarea executării. La 25 ianuarie 2002, aceasta cerere a fost respinsă.

i) Reluarea executării

42. La 30 ianuarie 2002, ora 14, executorii judecătorești de pe lângă Judecătoria Brașov s-au prezentat la sediul CEPSB, însoțiți de reprezentanți ai forței publice. Paznicul nu le-a permis accesul și a încuiat ușa cu cheia. După o jumătate de oră, directorul CEPSB și adjunctul acestuia s-au prezentat la intrarea clădirii și au informat executorii și forțele de ordine că minora nu se află în instituție, ci este plecată într-o excursie, în afara orașului. În urma verificărilor, Florentina nu a fost găsită în clădire.

43. Executorii i-au atras atenția directorului CEPSB asupra obligației sale de a-i permite Florentinei să plece împreună cu reclamanții.

44. La 27 martie 2002, executorii au somat CEPSB să restituie certificatul de naștere al minorei și să îi permită acesteia să se alăture reclamanților în termen de zece zile. Ei au informat instituția și că, în cazul unui refuz, vor proceda la executarea silită.

45. La 3 septembrie 2002, ora 10:45, un executor judecătoresc, însoțit de primii reclamanți și de avocatul acestora, s-a deplasat la CEPSB. În procesul-verbal întocmit cu acest prilej, executorul a menționat că paznicii instituției i-au sechestrat pe toți cei prezenți în interiorul clădirii. El a adăugat că a telefonat la secția de poliție și că, după ce i-a explicat incidentul comisarului D., acesta i-a răspuns că ar fi trebuit să telefoneze la secția de poliție înainte de a proceda la executare. Executorul a notat, în final, că a fost imposibil de acordat ajutorul legal necesar executării și că a întâmpinat opoziție la executare. El a consemnat că încercarea de executare s-a încheiat la ora 13.

j) Cererea de suspendare a executării pe calea ordonanței președințiale

46. CEPSB a sesizat Judecătoria Brașov cu o cerere de suspendare a executării pe calea ordonanței președințiale, pe motiv că a sesizat instanța cu o nouă contestație la executare. La 8 aprilie 2002, instanța a respins cererea ca neîntemeiată.

k) A patra contestație la executare

47. CEPSB a introdus contestație la executare la Judecătoria Brașov împotriva primilor reclamanți, pe motiv că o acțiune în anularea adopției se află pe rolul Curții de Apel Brașov. Rezultatul acestei proceduri nu a fost comunicat Curții.

l) Cererea de suspendare a executării pe calea ordonanței președințiale

48. CEPSB a sesizat Judecătoria Brașov cu o cerere în suspendarea executării pe calea ordonanței președințiale, pe motiv că sesizase instanța cu o nouă contestație la executare. Prin hotărârea din 4 septembrie 2002, instanța a admis cererea și a dispus provizoriu suspendarea executării.

49. Din documentele depuse la dosar reiese că termenul pentru care a fost acordată această suspendare a expirat la 3 aprilie 2003. O nouă suspendare la executare a fost dispusă în continuare, din 23 august până la 12 septembrie 2003.

2. Decizia în cazul Marianei

a) Cererea de predare a certificatului de naștere al minorei pe calea ordonanței președințiale

50. La o dată neprecizată, al doilea cuplu de reclamanți a sesizat Judecătoria Brașov cu o cerere de Cererea de predare a certificatului de naștere al minorei și de încredințare a

acesteia pe calea ordonanței președințiale, în contradictoriu cu CEPSB. La 24 octombrie 2000, instanța a admis aceasta cerere.

51. Această sentință a fost menținută în apelul introdus de pârât, prin decizia definitivă a Tribunalului Județean Brașov, pronunțată la 22 august 2001.

b) Prima contestație la executare

52. La 1 februarie 2001, CEPSB a introdus la Judecătoria Brașov o contestație la executarea deciziei din 28 septembrie 2000, motivând aceasta prin lipsa de claritate a dispozitivului și prin faptul că hotărârea de adopție a fost pronunțată fără respectarea dispozițiilor legale în materie. CEPSB a solicitat, de asemenea, suspendarea executării.

53. Instanța a admis această ultimă cerere și a suspendat executarea până la 30 martie 2001, dată la care a respins contestația, cu motivarea că dispozitivul hotărârii este clar și că nu pune nici o problemă de executare. Cu privire la cel de-al doilea capăt de cerere, instanța a decis că hotărârea contestată dobândise autoritate de lucru judecat și că, prin urmare, fondul cauzei nu putea fi examinat din nou în cadrul unei contestații la executare.

54. Această sentință a fost menținută în apelul introdus de CEPSB, prin decizia definitivă a Tribunalului Județean Brașov, pronunțată la 2 iulie 2001.

c) Procedura de executare

55. Cel de-al doilea cuplu de reclamanți a solicitat executarea hotărârilor din 28 septembrie 2000 și 24 octombrie 2000 de către executori judecătorești de pe lângă Judecătoria Brașov. Aceștia din urmă au somat CEPSB la datele de 22 februarie, 13 iunie și 19 iulie 2001 cu privire la obligația de a preda reclamanților certificatul de naștere al Marianeii și de a transfera către aceștia drepturile părintești.

d) A doua contestație la executare

56. La 15 iunie 2001, CEPSB a introdus contestație la executare împotriva celui de-al doilea cuplu de reclamanți. Această instituție a cerut în mai multe rânduri Judecătoriei Brașov suspendarea executării, arătând că ordonanța președințială reglementează situații provizorii, în vreme ce, în prezenta cauză, executarea ordonanței președințiale ar avea, din contră, consecințe permanente. Cel de-al doilea cuplu de reclamanți s-a opus cererii și a solicitat obligarea la plata unei amenzi pentru neexecutarea unei hotărâri definitive, precum și la daune.

57. Instanța a dispus suspendarea executării din 15 iunie până la 11 iulie 2001, din 8 august până la 11 septembrie 2001 și din 14 până la 25 septembrie 2001, data la care a respins atât contestația CEPSB, cât și cererea celui de-al doilea cuplu de reclamanți, ca neîntemeiate.

Instanța a considerat că problema ridicată de CEPSB privea fondul cauzei, care fusese deja soluționat prin hotărârea din 28 septembrie 2000, care dobândise autoritate de lucru judecat. Aceasta a respins cererea părinților adoptivi, cu motivarea că reaua credință a CEPSB și întinderea prejudiciului nu au fost dovedite.

e) Reluarea executării

58. La 5 noiembrie și 5 decembrie 2001, executorii judecătorești au somat CEPSB în legătură cu obligația sa de a preda celui de-al doilea cuplu de reclamanti certificatul de naștere al Mariane și de a o încredința acestora, și i-au avertizat că, în caz contrar, vor proceda la executare silită.

f) A treia contestație la executare

59. La o dată neprecizată, CEPSB a sesizat Judecătoria Brașov cu o contestație la executare potrivit unei proceduri de urgență, în contradictoriu cel de-al doilea cuplu de reclamanti, pe motiv că o acțiune în desființarea adopției se află pe rolul Tribunalului Județean Brașov, precum și o cerere de revizuire a hotărârii de încuviințare a adopției și că a fost depusă o plângere penală referitoare la procesul de adopție. CEPSB a solicitat și suspendarea executării.

60. La 14 decembrie 2001, instanța a respins cererea, pe motiv că o contestație în executare a fost deja respinsă, prin urmare, nu se justifică introducerea unei cereri similare. Pe fond, instanța a constatat că, atât hotărârea de adopție, cât și ordonanța președințială în cazul cererii formulate de cel de-al doilea cuplu de reclamanti erau definitive și executorii, iar faptul că o acțiune în anularea sau revizuirea acestora este pe rol nu este relevant.

g) Reluarea executării

61. La 25 martie 2002, executorii judecătorești au somat din nou CEPSB în legătură cu obligația sa de a preda celui de-al doilea cuplu de reclamanti certificatul de naștere al minorei și de a o încredința acestora.

62. La datele de 30 ianuarie și 9 aprilie 2002, un executor s-a deplasat la CEPSB, însoțit de cel de-al doilea cuplu de reclamanti și de organe de poliție. Acesta a constatat că Mariana nu se află în clădire.

h) A patra contestație la executare

63. CEPSB a introdus contestație la executare la Judecătoria Brașov în contradictoriu cu cel de-al doilea cuplu de reclamanți, pe motiv că o acțiune în desființarea adopției se află pe rolul Curții de Apel Brașov. Rezultatul acestei proceduri nu a fost comunicat Curții.

i) Cererea de suspendare a executării pe calea ordonanței președințiale

64. CEPSB a sesizat Judecătoria Brașov cu o acțiune în suspendarea executării hotărârii de încuviințare a adopției calea ordonanței președințiale, pe motiv că sesizase instanța cu o nouă contestație la executare. Prin sentința din 4 septembrie 2002, instanța a admis cererea și a dispus provizoriu suspendarea executării.

65. Din documentele aflate la dosar reiese că termenul pentru care a fost acordată această suspendare a expirat la 3 aprilie 2003. O nouă suspendare la executare a fost dispusă în continuare, din 23 august până la 12 septembrie 2003.

C. Cererile de desființare a adopției Florentinei și Marianeii introduse de CEPSB

66. La o dată neprecizată, CEPSB a introdus la Tribunalul Județean Brașov două cereri de desființare a adopției fiecareia dintre minore în contradictoriu cu reclamanții, cu Comitetul român pentru adopții și cu Comisia pentru protecția copilului din Brașov, susținând că adopțiile nu sunt legale fără acordul său prealabil.

67. La 14 februarie 2002, instanța a respins cererea, cu motivarea că pentru adopție este necesar numai acordul Comisiei pentru protecția copilului Brașov, care exercită, în temeiul art. 8 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 25/1997 cu privire la adopție (numită în continuare *O.U.G. nr. 25/1997*), drepturi părintești asupra celor adoptați. Or, instanța a arătat că respectiva Comisie a avizat favorabil adopția și și-a exprimat acordul în fața instanței sesizate cu cererea reclamanților de încuviințare a adopției.

68. CEPSB a introdus recurs împotriva acestei hotărâri. În cursul ședinței din 2 aprilie 2002 la Curtea de Apel, Comitetul român pentru adopții a evidențiat faptul că numeroasele cereri introduse de partea adversă pe rolul instanțelor interne reprezintă un abuz de drept, întrucât acestea nu urmăresc interesul superior al copilului, și anume, integrarea sa în sânul unei familii, ci au rolul de a întârzia și de a împiedica procesul de adopție, prelungind astfel situația actuală de instituționalizare a minorelor.

69. CEPSB a solicitat transmiterea cauzelor în fața Curții Constituționale, pentru ca această instanță să se pronunțe asupra excepției de neconstituționalitate a articolului 7 alineatele 1 a) și 2 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 25/1997, referitor la consimțământul cu privire la adopție. La 10 decembrie 2002, Curtea Constituțională a respins ca inadmisibilă excepția de neconstituționalitate ridicată, cu motivarea că se pronunțase deja, prin decizia din 12 noiembrie 2002, asupra constituționalității prevederilor legale invocate de CEPSB.

70. Prin decizia definitivă din 11 februarie 2004, Curtea de Apel Ploiești a anulat, pentru neîndeplinirea unor condiții de formă, recursul introdus de CEPSB împotriva sentinței din 14 februarie 2002. Instanța a constatat că CEPSB a omis să motiveze cererea de recurs în termenul prevăzut de lege și a decis, în această privință, că excepția de neconstituționalitate a anumitor prevederi ale O.U.G. nr. 25/1997, ridicată în cadrul ședinței din 2 aprilie 2002, nu exonera CEPSB de obligația îndeplinirii condițiilor de formă prevăzute de lege. Hotărârea din 14 februarie 2002 a devenit definitivă, nemaiputând fi atacată printr-o cale ordinară de atac.

D. Plângerea penală pentru lipsirea de libertate a minorelor

71. La o dată neprecizată, reclamanții au sesizat Parchetul de pe lângă Judecătoria Brașov printr-o plângere penală împotriva directorului CEPSB pentru lipsirea de libertate a minorelor.

72. La 6 august 2001, Parchetul i-a informat pe reclamanți cu privire la rezoluția sa din 9 iulie 2001 de neîncepere a urmăririi penale în cauză.

73. La 18 februarie 2002, reclamanții au depus o nouă plângere penală la Parchetul de pe lângă Tribunalul Județean Brașov împotriva conducerii CEPSB, acuzându-o în principal de lipsirea de libertate, în mod ilegal, a fiicelor lor adoptive, cu încălcarea art. 189 din Codul penal. Ei și-au exprimat și dezacordul cu privire la rezoluția din 9 iulie 2001 de neîncepere a urmăririi penale.

74. Un raport întocmit de Poliția Brașov la 15 iulie 2002 menționează faptul că, în cadrul anchetei începute ca urmare a plângerii penale a reclamanților, organe de poliție s-au deplasat la CEPSB, unde au procedat la audierea Florentinei și a directorului instituției. Polițiștii au consemnat în raport că minora, în vârstă de peste 10 ani la data audierii, și-a exprimat dorința de a rămâne la centrul educațional, refuzând să se alăture familiei părinților adoptivi, pe care nici nu a cunoscut-o.

75. La 28 noiembrie 2002, Parchetul de pe lângă Tribunalul Județean Brașov a dispus neînceperea urmăririi penale în favoarea directorului CEPSB.

E. Acțiunile introduse de minore în revocarea adopției lor

1. Acțiunea introdusă de Florentina

76. La 4 noiembrie 2002, Florentina, reprezentată de un avocat și de S.G., directorul CEPSB, în calitate de tutore, a introdus la Tribunalul Județean Brașov, în contradictoriu cu reclamanții, cu Comitetului român pentru adopții și cu Comisia pentru protecția copilului Brașov, o acțiune în desfacerea adopției îndreptată împotriva reclamanților, în temeiul art. 22 din O.U.G. nr. 25 /1997. Ea a solicitat, în subsidiar și în caz de menținere a hotărârii de încuviințare a adopției, trei miliarde de lei cu titlu de despăgubiri pentru prejudiciul moral. Arătând că ea nu și-a văzut părinții adoptivi, nici înainte, nici după pronunțarea hotărârii de

adopte, a menționat că singura data când i-a văzut pe reclamanți a fost la 3 septembrie 2002, data la care aceștia au venit pentru a o lua de la CEPSB, împotriva voinței sale, însoțiți de avocatul lor și de executorul judecătoresc.

77. Prin sentința din 9 iunie 2003, Tribunalul Județean Prahova, căruia cauza îi fusese transmisă spre judecare ca urmare a deciziei Curții Supreme de Justiție, a respins cererea Florentinei ca neîntemeiată. Bazându-se pe probele scrise depuse de părți la dosar, instanța a decis că este în interesul reclamantei ca hotărârea de adopție să nu fie desfăcută. Tribunalul a reținut că ea nu a reușit să dovedească, prin intermediul tutorelui, că părinții săi adoptivi au manifestat dezinteres în privința sa, ci, dimpotrivă, din documentele prezente la dosar, reiese ca aceștia au făcut numeroase demersuri pentru ca ea să îi poată însoți în Italia. Tribunalul a înlăturat, în consecință, declarațiile lui CV. și D.M., care susținuseră cererea minorei cu titlu de "mamă socială", respectiv, "mătușă socială" a minorei din cadrul CEPSB.

78. În continuare, instanța a constatat că adopția îndeplinește cerințele legale, și a subliniat faptul că respectiva Comisie pentru protecția copilului Brașov, care, în temeiul art. 8 din O.U.G. nr. 25/1997, exercita drepturi părintești asupra minorei la data la care instanța a fost sesizată prin cererea de încuviințare a adopției, a stabilit că aceasta ar fi în interesul minorei și a avizat favorabil adopția.

79. Această sentință a fost menținută, în recurs, prin decizia definitivă a Curții de Apel Ploiești din 22 septembrie 2003, pronunțată în ședința publică, la care Florentina a fost prezentă și asistată de un avocat și de tutorele său.

80. Prin decizia definitivă din 16 decembrie 2003, Curtea de Apel Ploiești a respins contestația în anulare depusă de Florentina împotriva hotărârii definitive a aceleiași instanțe din 22 septembrie 2003.

2. Acțiunea introdusă de Mariana

81. La 4 septembrie 2002, Mariana a introdus la Tribunalul Județean Brașov o acțiune în desfacerea adopției în contradictoriu cu reclamanții, cu Comitetului român pentru adopții și cu Comisia pentru protecția copilului Brașov, în temeiul art. 22 din O.U.G. nr. 25 /1997.

82. În cadrul ședinței din 31 octombrie 2003, în sala de consiliu, Mariana a declarat, în prezența tutorelui său, că ea nu își cunoaște părinții adoptivi și că nu dorește să plece în altă țară, deoarece e mulțumită de regimul de viață de la CEPSB, unde beneficiază de condiții bune.

83. Prin sentința din 31 octombrie 2003, instanța i-a admis cererea, bazându-se, în special, pe declarațiile "mamelor și mătușilor" Mariane din cadrul CEPSB, care au confirmat că ea se află aici din 1994 sau 1995 și beneficiază de o educație adecvată și de condiții de viață bune. Constatând lipsa legăturilor afective, care ar fi trebuit să se stabilească între adoptatori și adoptată după pronunțarea deciziei definitive din 28 septembrie 2000, tribunalul a desfăcut adopția Mariane de către cel de-al doilea cuplu de reclamanți și a decis că minora își va redobândi numele pe care îl purta înainte de 28 septembrie 2000.

84. Cu toate că hotărârea era susceptibilă de recurs, reclamanții nu s-au folosit de aceasta cale de atac, astfel încât hotărârea a rămas definitivă.

F. Alte demersuri, plângeri și petiții ale reclamanților în vederea executării hotărârilor de adopție

85. La 27 februarie 2001, asociația C. a solicitat Comisiei pentru protecția copilului Brașov anularea deciziei de plasare a minorelor la CEPSB. La 2 martie 2001, Comisia a informat asociația C. că, urmare a hotărârilor definitive de încuviințare a adopției minorelor de către reclamanți, pronunțate la 28 septembrie 2000, măsura de plasare este implicit anulată și că o cerere formulată în acest sens ar fi fără obiect.

86. La 16 iulie 2001, Direcția generală pentru protecția copilului și pentru adopții i-a informat pe reclamanți, la cererea acestora, că nu este competența să facă demersurile necesare pentru predarea minorelor. Aceasta a explicat că atribuțiile sale în materie au încetat la data eliberării certificatului de conformitate a adopției cu normele naționale și internaționale în domeniu.

87. La 27 august 2001, reclamanții au depus o plângere pentru neexecutarea hotărârilor definitive de către autoritățile române la Comisia pentru cercetarea abuzurilor din cadrul Senatului însărcinată cu examinarea abuzurilor din administrație. Ei au arătat cu același prilej că aceiași procurori care avizaseră favorabil adopția au propus, apoi, Procurorului General al României să introducă recurs în anulare împotriva hotărârii definitive.

88. La 6 septembrie 2001, ei au solicitat sprijinul Ambasadei Italiei la București în cauză, iar, la 12 septembrie 2001, pe cel al Comisiei pentru adopții internaționale.

89. La 13 septembrie 2001, reclamanții au depus o petiție adresată Președintelui României, Primului ministru și ministrului justiției.

90. La 23 februarie, 5 martie, 19 aprilie, 6 august, 12 septembrie și 15 noiembrie 2001, ei s-au plâns Ministerului Justiției în legătură cu situația creată de neexecutarea hotărârilor de adopție.

91. La 27 octombrie 2000, 19 februarie, 5 iunie și 15 aprilie 2001, ei s-au deplasat în România, în speranța de a-și revedea fiicele adoptive, dar fără rezultat.

92. Reclamanții le-au trimis constant scrisori în limba română și cadouri, încurajând minorele să le răspundă în română, limbă pe care ei au învățat-o în așteptarea revederii, și comunicându-le că dorința lor cea mai mare este să le vadă lângă ei, pentru a le putea dovedi dragostea și afecțiunea lor.

G. CEPSB și situația actuală a minorelor

93. Din observațiile transmise de părți reiese că CEPSB unde locuiesc minorele, este o instituție privată, autorizată de Direcția generală pentru protecția copilului Brașov, ale cărui scopuri sunt creșterea copiilor orfani sau abandonati, îngrijirea și asigurarea educației lor.

94. Rapoartele întocmite de autoritatea națională însărcinată cu supravegherea activității instituțiilor sociale atestă că: CEPSB beneficiază de bune condiții materiale și de igienă; asistența medicală este asigurată prin controale regulate, efectuate de către medici, și prin supravegherea permanentă a personalului medical; instituția desfășoară programe specifice, care includ activități educative, sport și joc pentru copiii instituționalizați; aceștia frecventează școli situate în apropierea instituției și sunt integrați în sistemul național de educație; minorii plasați care fac dovada unor aptitudini speciale în domeniile sportiv sau artistic sunt încurajați să și le dezvolte; sunt organizate numeroase activități cu caracter practic; centrul e structurat sub formă de grupuri de 7-8 copii, sub supravegherea directă a unor angajați care îndeplinesc funcția de "părinți sociali"; instituția are un psiholog angajat cu titlu permanent.

95. La 7 septembrie 2000 și 4 februarie 2002, un angajat al CEPSB care lucra ca brutar, a fost condamnat de Judecătoria Brașov la pedeapsa cu închisoarea pentru abuz sexual asupra mai multor minori plasați la CEPSB, cu vârste de 9, 11 și 12 ani. Minorele Florentina și Mariana nu au fost implicate în aceste incidente.

96. Dintr-o serie de articole apărute în ziarul local "M." din Brașov rezultă că, urmare a vizitei sale la CEPSB, la 9 ianuarie 2001, doamna Baroană Nicholson de Winterbourne, raportor al Parlamentului european, ar fi apreciat că minorii plasați în aceasta instituție nu ar trebui să plece în străinătate pentru a se alătura familiilor adoptive, având în vedere că la CEPSB s-a creat o adevărată familie, în care copiii sunt bine crescuți și educați. Aceste articole evidențiau și faptul că domnul Ioan Tiriuc, fondatorul centrului, ar fi afirmat că nici unul dintre copiii plasați la CEPSB nu va părăsi instituția, căci toți cei de aici formează o familie și că ar fi timpul să se pună capăt "exportului" de copii români.

97. Din datele puse la dispoziție de către părți rezultă că minorele Florentina și Mariana merg în mod regulat la școală, vizitează persoanele apropiate lor și participă la deplasări în străinătate organizate de CEPSB. În plus, Florentina este elevă la un liceu de artă, unde ia lecții de vioară și de pian, iar Mariana este încurajată de personalul CEPSB să își dezvolte aptitudinile în domeniul dansului și sportului.

98. Fotocopii după pașaportul Florentinei atestă că aceasta a efectuat în iulie 2003 o călătorie în Ungaria și Austria.

99. O înregistrare filmată pusă la dispoziție de Guvern și realizată cu ajutorul unui psiholog, în interiorul instituției unde locuiesc minorele, arată că fetele nu au primit informații concrete și exacte referitoare la procedura de adopție în curs sau la identitatea părinților adoptivi. Nu rezultă că ele ar fi fost pregătite pentru o eventuală plecare din centru cu scopul de a se alătura familiei reclamanților. Florentina, mai ales, și-a exprimat, pe parcursul înregistrării, dorința de a face parte dintr-o familie tradițională, dând, totuși, dovadă de ezitare în legătură cu adoptarea sa de către reclamanți, pe care a declarat că a dorit-o, la început.

Nu este sigur dacă minorele au primit, înaintea venirii reclamanților la CEPSB, în septembrie 2002, scrisorile adresate lor de aceștia, în limba română, timp de mai mulți ani.

Din înregistrarea respectivă rezultă că fetele nu doresc, în prezent, să plece în Italia pentru a fi alături de reclamanți, despre care nu au decât informații vagi, și că ele preferă să rămână la CEPSB, unde par să fi stabilit legături sociale și afective cu ceilalți copii plasați și cu "mamele sociale" și "mătușile sociale".

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNĂ ȘI INTERNAȚIONALĂ APLICABILE

A. Dreptul și practica internațională aplicabile

100. Prevederile legale și practica internațională aplicabile dispun după cum urmează:

1. Convenția de la Haga din 29 mai 1993 asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale, ratificată de România la 18 octombrie 1994

Articolul 4

„Adopțiile vizate prin convenție nu pot avea loc decât dacă autoritățile competente ale statului de origine:

a) au stabilit că copilul este adoptabil;

b) au constatat, după luarea în considerare a posibilităților plasamentului copilului în statul sau de origine, că o adopție internațională corespunde interesului superior al copilului;

c) s-au asigurat că: 1. persoanele, instituțiile și autoritățile al căror consimțământ este cerut pentru adopție au primit sfaturile necesare și au fost corespunzător informate asupra consecințelor consimțământului lor, în special asupra menținerii sau ruperii, ca urmare a unei adopții, a legăturilor de drept între copil și familia sa de origine; 2. și-au dat în mod liber consimțământul în formele legale cerute și ca acest consimțământ a fost dat sau constatat în scris; 3. consimțămintele nu au fost obținute prin contra-plată sau contraprestație de orice fel și că au fost retrase; și 4. consimțământul mamei, dacă este cerut, nu a fost dat decât după nașterea copilului; și

d) s-au asigurat, ținând seama de vârsta și de maturitatea copilului, că: 1. acesta s-a bucurat de sfaturi și a fost bine informat asupra consecințelor adopției și ale consimțământului său la adopție, dacă acesta este cerut; 2. dorințele și părerile copilului au fost luate în considerare; 3. consimțământul copilului la adopție, când este cerut, s-a dat în mod liber, în formele legal cerute și că acest consimțământ a fost dat sau constatat în scris; și 4. acest consimțământ nu a fost obținut prin contra-plată sau contraprestație de orice fel.

Articolul 9

„Autoritățile centrale vor lua, fie direct fie cu concursul autorităților publice sau al unor organisme agreate corespunzător în statul lor, toate măsurile cuvenite, în special pentru: (...) b) a înlesni, a urmări și a activa procedura în vederea adopției; c) a promova în statele lor dezvoltarea unor servicii de îndrumare și de urmărire în continuare a adopției; (...)”

Articolul 10

„Pot beneficia de agrement și îl pot păstra numai organismele care demonstrează aptitudinile lor de a înlesni în mod corect misiunile ce li s-ar putea încredința.

Articolul 17

„Orice hotărâre de încredințare a unui copil unor viitori părinți adoptivi nu se poate lua în statul de origine decât: a) dacă autoritatea centrală a acestui stat s-a asigurat de acordul viitorilor părinți adoptivi; b) dacă autoritatea centrală a statului primitor a încuviințat aceasta hotărâre, atunci când legea acestui stat sau autoritatea centrală a statului de origine o cere; c) dacă autoritățile centrale ale celor două state au încuviințat că procedura în vederea adopției să urmeze mai departe; și d) dacă s-a constatat, conform art. 5, că viitorii părinți adoptivi sunt calificați și apti să adopte și că copilul este sau va fi autorizat să intre și să locuiască permanent în statul primitor.”

Articolul 18

„Autoritățile centrale ale celor două state vor lua toate măsurile necesare astfel încât copilul să primească încuviințarea de ieșire din statul de origine, precum și pe cea de intrare și de a locui permanent în statul primitor.”

Articolul 19

„1. Deplasarea copilului spre statul primitor nu poate avea loc în cazul în care au fost îndeplinite condițiile prevăzute la art. 17.

2. Autoritățile centrale ale celor două state veghează ca deplasarea să se efectueze în deplină siguranță, în condiții corespunzătoare și, dacă este cu putință, în compania părinților adoptivi sau a viitorilor părinți adoptivi.

3. Dacă aceasta deplasare nu va avea loc, rapoartele prevăzute la art. 15 și 16 se vor restitui autorităților expeditoare.

2. Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copiilor din 20 noiembrie 1989, ratificată de România la 28 septembrie 1990

Articolul 21

„Statele părți care recunosc și/sau autorizează adopția vor veghea ca interesele supreme ale copilului să primeze și: a) vor veghea ca adopția unui copil să fie autorizată numai de autoritățile competente care verifică, în conformitate cu legea și cu procedurile aplicabile, precum și pe baza tuturor informațiilor pertinente și credibile, că adopția se poate realiza luând în considerare statutul copilului în raport cu părinții, cu rudele și cu reprezentanții săi legali și, dacă este cazul, că persoanele interesate și-au dat consimțământul

cu privire la adopție în cunoștință de cauză în urma unei consilieri corespunzătoare; b) recunosc că adopția în străinătate poate fi considerată ca un mijloc alternativ de asigurare a îngrijirii necesare copilului, dacă acesta, în țara de origine, nu poate fi încredințat spre plasament familial sau spre adopție ori nu poate fi îngrijit în mod corespunzător (...)”

Convenția europeană în materia adopției de copii, încheiată la Strasbourg la 24 aprilie 1967, și ratificată de România la 25 martie 1993

Articolul 4

„Adopția nu este valabilă decât dacă este pronunțată de o autoritate judiciară sau administrativă, denumită în continuare autoritate competentă.”

Articolul 5

„1. Adopția nu este pronunțată decât dacă cel puțin consimțămintele următoare au fost acordate și nu au fost retrase: a) consimțământul mamei și, în cazul în care copilul este legitim, cel al tatălui său, dacă nu există nici tată, nici mamă care să poată consimți, consimțământul oricărei persoane sau al oricărui organism care ar fi abilitat să exercite drepturile părintești în aceasta privință; b) consimțământul soțului adoptatorului.

2. Nu este permis autorității competente: a) de a renunța să ia consimțământul uneia dintre persoanele vizate la paragraful 1 de mai sus; sau b) de a trece peste refuzul consimțământului uneia dintre persoanele sau organismele vizate la menționatul paragraf 1, decât pentru motive excepționale determinate prin legislație.

Articolul 10

„1. Adopția conferă adoptatorului, cu privire la copilul adoptat, drepturile și îndatoririle de orice natură care sunt cele ale unui tată sau ale unei mame cu privire la copilul său legitim. Adopția conferă adoptatului, față de adoptator, drepturile și îndatoririle de orice natură ale unui copil legitim față de tatăl sau de mama sa.

2. De îndată ce se nasc drepturile și îndatoririle vizate la paragraful 1 al prezentului articol, drepturile și îndatoririle de aceeași natură dintre adoptat și tatăl sau mama sa sau orice altă persoană sau organisme încetează să existe.”

3. Raportul către Parlamentul european, din data de 24 iulie 2001, asupra cererii de aderare a României la Uniunea Europeană

101. În Raportul său către Parlamentul european, doamna Baroană Nicholson de Winterbourne, după ce a constatat cu satisfacție progresele înregistrate de România pe calea consolidării statului de drept și respectării drepturilor omului, a subliniat, în calitatea sa de raportor, că situația copiilor din România necesită noi ameliorări. Aceasta a arătat că situația copiilor instituționalizați rămâne o cauză majoră de îngrijorare și o problemă legată de drepturile fundamentale care influențează procesul de aderare.

B. Dreptul și practica internă aplicabile

102. Prevederile legale și practica internă aplicabile sunt următoarele:

1. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 25 din 9 iunie 1997 cu privire la adopție (publicată în Monitorul Oficial din 12 iunie 1997), aprobată prin Legea nr. 87 din 25 aprilie 1998

Articolul 1

„1. Adopția este o măsură specială de protecție a drepturilor copilului, prin care se stabilește filiația între cel care adoptă și copil, precum și rudenția dintre copil și rudele adoptatorului. (...)

3. Adopția își produce efectele de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești.”

Articolul 7

„1. Pentru încuviințarea adopției sunt necesare: a) consimțământul, exprimat în formă autentică, al părinților sau, după caz, al părintelui la adopția copilului (...); b) avizul favorabil al Comisiei pentru protecția copilului de la domiciliul copilului; c) consimțământul copilului care a împlinit vârsta de 10 ani; d) consimțământul persoanei sau al familiei care adoptă.

2. (...) în cazul în care copilul este declarat judecătorește abandonat prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă, consimțământul prevăzut la alin. (1) lit. a) nu este necesar.”

Articolul 18

„1. Instanța soluționează cererea pentru încuviințarea adopției, în camera de consiliu, în complet constituit din doi judecători. (...) 2. Judecarea cererii se face cu citarea Comisiei pentru protecția copilului, care a avizat favorabil încuviințarea adopției, care îl reprezintă pe copil, a persoanei sau a familiei care dorește să adopte, a Comitetului Român pentru Adopții și cu participarea procurorului.(...) 3. Instanța poate administra orice probă admisă de lege. 4. Consimțământul copilului care a împlinit vârsta de 10 ani va fi cerut în instanță.”

Articolul 21

„1. Copilul dobândește prin adopție numele celui care adoptă. (...) Pe baza hotărârii irevocabile de încuviințare a adopției, serviciul de stare civilă competent va întocmi, în

condițiile legii, un nou act de naștere al copilului, în care adoptatorii vor fi trecuți ca fiind părinții săi firești. Vechiul act de naștere se va păstra, menționându-se pe marginea acestuia întocmirea noului act. (...) ”

Articolul 22

1. Adopția este supusă, potrivit legii, nulității sau desfacerii.
2. Adopția poate fi desfăcută la cererea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani sau a Comisiei pentru protecția copilului de la domiciliul acestuia, dacă desfacerea este în interesul superior al copilului.
3. Instanța se va pronunța și cu privire la numele copilului după desfacerea adopției.

2. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 26 din 9 iunie 1997 privind protecția copilului afla în dificultate (publicată în Monitorul Oficial la 12 iunie 1997)

Articolul 7

„În vederea respectării interesului superior al copilului aflat în dificultate, comisia poate stabili următoarele măsuri: (...) e) plasamentul copilului la serviciul public specializat sau la un organism privat autorizat.”

Articolul 8

„În cazul în care copilul a fost declarat abandonat prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă (...) drepturile părintești asupra copilului se exercită de către consiliul județean, prin Comisia pentru protecția copilului.”

3. Hotărârea Guvernului nr. 502 din 12 septembrie 1997 privind organizarea și funcționarea Comitetului român pentru adopții

Articolul 1

„1. Comitetul Român pentru Adopții se organizează și funcționează ca organ de specialitate în subordinea Guvernului, în scopul supravegherii și sprijinirii acțiunilor de protecție a drepturilor copilului prin adopție și al realizării cooperării internaționale în acest domeniu.

2. Comitetul Român pentru Adopții este autoritatea centrală română însărcinată să aducă la îndeplinire obligațiile prevăzute de Convenția asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale, încheiată la Haga la 29 mai 1993 (...)”

4. Hotărârea Guvernului nr. 770 din 3 iulie 2003 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale pentru Protecția Copilului și Adopție

Articolul 1

„Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului și Adopție, denumită în continuare Autoritatea, se organizează și funcționează ca organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei.”

Articolul 7

„Autoritatea îndeplinește următoarele atribuții principale: (...) f) propune autorităților competente suspendarea sau încetarea activităților care pun în pericol grav și iminent sănătatea sau dezvoltarea fizică ori psihică a copilului și retragerea autorizației de funcționare a persoanelor juridice responsabile;

g) acționează pentru prevenirea sau, după caz, înlăturarea efectelor oricăror acte sau fapte care încalcă principiile și normele convențiilor internaționale la care România este parte, în domeniul drepturilor copilului și ai adopției (...)”

5. Codul familiei

Articolul 75

„De la data la care decizia prin care s-a pronunțat adopția a devenit definitivă, drepturile și obligațiile celui adoptat față de cel care a adoptat sunt aceleași pe care le are copilul din căsătorie față de părinții săi (...) ”

Articolul 100

„Copilul minor locuiește la părinții săi.”

Articolul 103

„Părinții au dreptul să ceară înapoierea copilului de la orice persoană care îl ține fără drept. Instanța judecătorească va respinge cererea, dacă înapoierea este contrară intereselor copilului. Acesta va fi ascultat dacă a împlinit vârsta de 10 ani.”

103. Aceste dispoziții au fost abrogate și înlocuite de Ordonanța de Urgență nr. 25 din 9 iunie 1997 cu privire la adopție (a se vedea anterior alin. 102, nr. 1).

6. Codul penal

Articolul 189

„1. Lipsirea de libertate a unei persoane în mod ilegal se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani.

2. În cazul (...) în care victima este minoră, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 12 ani.”

7. Codul de procedură penală

Articolul 275

„1. Orice persoană poate face plângere împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală, dacă prin acestea s-a adus o vătămare intereselor sale legitime. ”

Articolul 278

„Plângerea împotriva măsurilor luate sau actelor efectuate de procuror sau efectuate pe baza dispozițiilor date de acesta se rezolvă de prim-procurorul parchetului.”

8. Decizia nr. 308 din 12 noiembrie 2002 a Curții Constituționale

104. Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și constată că dispozițiile art. 7 alin. 1 lit. a) și alin. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 25/1997 cu privire la regimul juridic al adopției sunt neconstituționale în măsura în care, fiind vorba de un copil declarat abandonat prin hotărâre judecătorească, acestea nu prevăd luarea consimțământului prealabil al persoanei sau al organismului abilitat să exercite drepturile părintești asupra minorului.

9. Constituția

Articolul 11

„2. Tratatelor ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern.”

Articolul 20

„1. Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

2. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.”

10. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 121 din 8 octombrie 2001 pentru suspendarea temporară a tuturor procedurilor referitoare la adopțiile internaționale

Articolul 1

„Se suspendă, pe o perioadă de 12 luni de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, toate procedurile având ca obiect adopția copiilor români de către o persoană sau o familie cu cetățenie străină ori de către o persoană sau o familie cu cetățenie română și cu domiciliul sau cu reședința în străinătate.”

Articolul 2

„În perioada prevăzută la articolul 1, Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului și Adopție și Ministerul Justiției vor reanaliza regimul juridic al adopțiilor internaționale, în scopul armonizării legislației interne cu reglementările și practicile internaționale în domeniu.”

ÎN DREPT

I. Cu privire la pretinsa încălcare a articolului 8 din Convenție

105. Reclamanții se plâng în legătură cu neexecutarea hotărârilor definitive pronunțate de instanțele interne cu privire la adopția Florentinei și Marianeii, și consideră aceasta o atingere adusă dreptului la respectarea vieții sale de familie, garantat de articolul 8 din Convenție, ale cărui prevederi aplicabile dispun:

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale (...) de familie (...)

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru (...) protejarea drepturilor și libertăților altora.”

A. Argumentele părților

1. Reclamanții

a) Asupra existenței unei legături care caracterizează o "viață de familie", în sensul art. 8 alin. 1 din Convenție

106. Reclamanții consideră că relația stabilită între ei și fiicele lor adoptive constituie o legătură de familie, protejată de art. 8 din Convenție, care se aplică, prin urmare, în speță. Aceștia fac referire la hotărârile *Abdulaziz, Cabales și Balkandali împotriva Marii Britanii* (hotărârea din 28 mai 1985, seria A nr. 94), *Eriksson împotriva Suediei*, (hotărârea din 22 iunie 1989, seria A nr. 156), *Marckx împotriva Belgiei* (hotărârea din 13 iunie 1979, seria A nr. 31) și *Ignaccolo-Zenide împotriva României* (nr. 31679/96, C.E.D.O. 2000-I).

107. În opinia lor, Curtea a stabilit deja că prin "familie" se înțelege relația dintre două persoane care se consideră căsătorite și care doresc sincer să locuiască împreună și să ducă o viață familială normală, motivând că legătura astfel creată este suficient de solidă pentru a determina aplicarea art. 8 (hotărârea în cauza *Abdulaziz, Cabales și Balkandali împotriva Marii Britanii*, sus-menționată, alin. 63). Or, în baza hotărârilor definitive de încuviințare a adopției, reclamanții arată că relația stabilită între ei și copiii adoptivi constituie *a fortiori* o legătură de familie.

108. În plus, aceștia arată că le-au cunoscut pe minorele Florentina și Mariana și că, în ciuda faptului că CEPSB le-a interzis dreptul de a le mai vizita, ei au continuat să se gândească la fete, dovedindu-le afecțiunea lor și trimițându-le frecvent scrisori și cadouri.

109. Făcând referire în mod special la vizita lor din 3 august 2000, ei contestată afirmațiile Florentinei și Mariane și se îndoiesc că acestea ar fi fost făcute de cele două minore, având în vedere climatul de ostilitate și opoziție întreținut de CEPSB. Reclamanții arată că o înregistrare video dovedește că fetele au fost încântate de vizita lor și că și-au exprimat dorința să plece cu ei, având în vedere că le-a făcut plăcere timpul petrecut împreună cu aceștia.

110. Admițând că minorele au putut dezvolta în cadrul CEPSB legături afective cu ceilalți copii sau cu "mamele sociale", ei arată că un minor are nevoie de sprijin atunci când trebuie să părăsească un mediu pe care l-a considerat, vreme de mai mulți ani, ca mediul său de viață, pentru a se alătura noii sale familii, fapt ce nu s-a petrecut în speță. Or, în opinia reclamanților, natura însăși a instituției adopției implică sprijinirea copilului în această etapă delicată a vieții sale.

b) Cu privire la respectarea vieții de familie

111. Reclamanții subliniază că toate convențiile internaționale cu privire la drepturile copilului au afirmat, fără echivoc, faptul că familia reprezintă cel mai bun cadru pentru dezvoltarea personalității copilului. Referindu-se, în continuare, la un raport al Parlamentului

european (a se vedea "Dreptul internațional aplicabil", alin. 101 anterior), ei arată că una din prioritățile asumate de Guvernul României în vederea aderării la Uniunea Europeană este rezolvarea problemei copiilor instituționalizați. Or, indiferent de calitățile CEPSB, reclamanții sunt de părere că această instituție nu poate, în orice caz, să țină locul unei familii, având în vedere că nu le oferă copiilor decât "părinți-substitut cu contract", care nu sunt decât simpli angajați, și e posibil oricând să fie concediați sau să demisioneze.

112. Oricum, reclamanții evidențiază faptul că rolul unei astfel de instituții nu este acela de a împiedica procesul de adopție și că ea nu ar trebui să se implice într-o campanie de defăimare, făcând afirmații neverificate despre părinții adoptivi, reluate de presă, care i-a calificat drept "traficanti de copii."

113. Dorința de a discredita cu orice preț cetățenii străini care vor să adopte copii români dă naștere, după părerea reclamanților, la îndoieli cu privire la calitatea acestei instituții, cu atât mai mult cu cât aceasta are suficiente posibilități de a găsi alți minori în locul celor care părăsesc CEPSB în temeiul hotărârilor de încuviințare a adopției pronunțate de autoritățile competente. Ei apreciază că astfel de îndoieli sunt cu atât mai justificate dacă se ia în considerare recenta condamnare a unui angajat al instituției pentru abuz sexual împotriva a trei dintre minorii instituționalizați (a se vedea alin. 95 anterior).

114. Ei subliniază, în final, că, dacă minorele nu au aflat de hotărârile de încuviințare a adopției decât la data de 3 septembrie 2002 și atunci, "din întâmplare", cum susțin ele, aceasta dovedește că CEPSB nu le-a informat niciodată în legătură cu acest fapt.

115. Referitor la pretinsa lipsă a consimțământului CEPSB cu privire la adopție, reclamanții arată că procedurile de adopție a Florentinei și Marianeii au fost conforme cu legislația română și cu prevederile internaționale în materie, având în vedere că, în temeiul art. 8 din Ordonanța de urgență nr. 26 /1997 privind protecția copilului aflat în dificultate, drepturile părintești asupra copiilor declarați abandonați prin hotărâre judecătorească, cum a fost cazul în speță, sunt exercitate de Comisia pentru protecția copilului Brașov, care a avizat favorabil adopția minorelor și și-a exprimat consimțământul în fața instanței care s-a pronunțat cu privire la cererile de adopție.

2. Guvernul

a) Asupra existenței unei legături care caracterizează o "viață de familie", în sensul art. 8 alin. 1 din Convenție

116. Guvernul consideră, în principal, că articolul 8 din Convenție nu poate fi aplicat situației reclamanților, care nu se pot prevala de existența unei "vieți de familie", susceptibile de a fi protejată prin dispoziția sus-menționată. El arată că, în ciuda faptului că reclamanții au fost recunoscuți drept părinți adoptivi ai Florentinei și Marianeii prin hotărâri judecătorești definitive, acest fapt nu atrage după sine aplicabilitatea art. 8 în speță, în măsura în care nu a existat o viață de familie concretă. Guvernul subliniază, în această privință, că reclamanții nu

și-au întâlnit niciodată fiicele adoptive în calitate de părinți și nu au întreținut niciodată relații concrete de viață familială cu acestea.

117. Chiar dacă au vizitat CEPSB la data de 3 august 2000, nu se poate considera, în opinia Guvernului, că această vizită a dat naștere unei legături suficient de puternice pentru a da naștere unei vieți de familie. Acesta menționează că adopțiile s-au făcut prin intermediul asociației C. și că minorele nu au locuit niciodată împreună cu reclamanții și nu i-au considerat niciodată părinții lor.

118. Guvernul consideră că, în realitate, reclamanții nu au dovedit un interes real de a le cunoaște pe fete și de a se asigura, în primul rând, de binele acestora, și subliniază în această privință că, în cadrul procesului de adopție a copiilor români, primii reclamanți nu s-au deplasat în România decât de cinci ori, iar cel de-al doilea cuplu de reclamanți de trei ori, dintre care, o singură dată înaintea pronunțării hotărârii de adopție din 28 septembrie 2000.

119. Guvernul arată că reclamanții se găsesc încă în poziția de părinți "potențiali", având în vedere că nici o legătură de sânge și nici o viață de familie nu îi leagă *de facto* pe reclamanți de copilul lor. În cazul de față, existența unei legături de rudenie formale, stabilite printr-o hotărâre judecătorească nu ar trebui să antreneze, după părerea Guvernului, protecția garantată de art. 8 din Convenție, ținând cont de faptul că practica organelor Convenției a favorizat întotdeauna o abordare bazată pe elemente de substanță, și nu una formală, întemeiată pe definiția noțiunii de familie în dreptul intern.

120. Invocând în special hotărârile în cauzele *Frette împotriva Franței* (cererea nr. 36515/97, C.E.D.O. 2002-I) și *Salgueiro dă Silva Mouta împotriva Portugaliei* (cererea nr. 33290/96, C.E.D.O. 1999-IX), Guvernul consideră că un părinte adoptiv care încearcă să stabilească legături efective cu cel adoptat nu poate fi, din perspectiva articolului 8, pus pe același plan cu o persoană care invoca existența unor relații familiale bazate pe filiația naturală sau pe legături afective deja existente. El e de părere că, în primul caz, viitorul părinte se luptă să obțină un drept, în timp ce părintele natural încearcă să păstreze acest drept.

121. Concluzia Guvernului este că nu poate fi vorba de o viață de familie, în sensul articolului 8, în cadrul unei relații bazate pe adopție, concepută ca fiind o familie doar pentru părinții adoptivi, într-un mod unilateral, câtă vreme copilul refuză să aibă o viață de familie cu părinții adoptivi.

b) Cu privire la respectarea "vieții de familie" a reclamanților

122. În subsidiar, Guvernul e de părere că particularitățile situației de fapt din aceste cauze au ca efect modificarea întinderii obligațiilor pozitive ce revin statului cu privire la conceptul de "respectare a vieții de familie". El subliniază, mai întâi, că legăturile familiale stabilite între minorele Florentina și Mariana și personalul instituției nu se rezumă doar la o simplă relație între asistentul social și pacienții săi, ci că acestea ating nivelul de profunzime al celor stabilite în cadrul unei relații clasice. "Mama" și "mătușa" pe care fiecare dintre fete le are în cadrul centrului sunt "martorii" evoluției lor, care au participat la momentele cele mai

importante din copilăria lor, factor extrem de important, în opinia Guvernului, pentru evoluția lor.

123. El arată că sentimentele minorelor față de aceste persoane, că și față de ceilalți copii din instituție, sunt dintre cele mai calde, sincere și solide. Or, ruperea, într-o manieră brutală și deliberată, a unor astfel de legături consolidate în timp, ar putea avea consecințe devastatoare pentru psihismul unui copil.

124. Subliniind faptul că factorii responsabili din centru fac eforturi pentru găsirea părinților biologici ai minorelor, Guvernul consideră că miza este foarte mare în prezenta cauză, fiind vorba de o adopție internațională. El arată, în această privință, că posibilitatea ca minorele să își mai revadă părinții naturali sau persoanele apropiate de la CEPSB este diminuată considerabil în cazul unei adopții urmate de plecarea lor în Italia, și că suferința provocată de despărțirea de aceștia din urmă se va accentua într-un mediu străin, având în vedere diferențele de ordin cultural și religios și absența unui reper care să îi fie familiar copilului.

125. Guvernul arată și faptul că minorele nu sunt tratate la CEPSB într-un mod "instituționalizat" sau aritmetic, ci, dimpotrivă, ele trăiesc acolo ca într-o familie, fără teama că vor fi date afara la împlinirea vârstei adulte, din moment ce știu că vor găsi adăpost aici până când vor putea să se descurce singure. În plus, el subliniază că minorele beneficiază acolo de toate condițiile necesare pentru a-și dezvolta înclinațiile. Mai precis, Guvernul arată că Florentina este elevă la un liceu de artă, unde ia lecții de vioară și de pian, iar Mariana este încurajată să își dezvolte aptitudinile în domeniul dansului și sportului.

126. Or, toate aceste elemente, la care se adaugă atitudinea constantă a minorelor față de adopție, influențează considerabil, potrivit Guvernului, oportunitatea măsurilor ce trebuie luate de autorități pentru a asigura respectarea vieții de familie a reclamanților. El arată că minorele s-au opus întotdeauna plecării în Italia, după cum reiese, mai ales, din cererile lor de desfacere a adopției și din declarația făcută de Florentina în cadrul procedurii penale declanșate de reclamanți împotriva directorului CEPSB pentru lipsirea de libertate a minorelor (alin. 74 anterior).

127. Guvernul apreciază, în final, că nu se poate stabili că în cauza a fost încălcat art. 8, această clauză convențională neputând fi interpretată ca obligând statul să ia măsuri radicale pentru a executa *manu militari* o hotărâre de adopție sau să recurgă, prin alte mijloace de pregătire psihologică, la crearea unei legături de rudenie, cât timp analizarea interesului copilului face încă obiectul procedurilor judiciare.

B. Argumentele terților intervenienți

a) Asupra existenței unei legături care caracterizează o "viață de familie", între reclamanți și minore, în sensul art. 8 alin. 1 din Convenție

128. Toți terții intervenienți sunt de părere că art. 8 din Convenție nu este aplicabil în speță, în lipsa unei vieți de familie reale între Florentina și Mariana, pe de o parte, și reclamanți, pe de altă parte. Ei arată, în această privință, că echilibrul de interese în joc trebuie să țină cont de interesul copiilor, căci ei sunt cei care trebuie să accepte familia care îi adoptă, și nu invers. Or, potrivit terților intervenienți, singura familie acceptată de minore este CEPSB.

129. Florentina și Mariana subliniază, în special, că abia la 3 septembrie 2002 au aflat, absolut din întâmplare, de existența unei hotărâri definitive și executorii, în baza căreia părinții lor adoptivi voiau să le forțeze să își părăsească țara și familia pe care o aveau în cadrul CEPSB, și în mijlocul căreia trăiau de 8, respectiv, 4 ani. Ele susțin că nu sunt legate de reclamanți printr-o legătură de sânge sau printr-o viață de familie *de facto*, și afirmă că vizita ce le-a fost făcută la centru la 3 august 2000 și de care nu își mai amintesc, nu poate fi considerată o legătură destul de puternică pentru a le implica într-o nouă viață de familie.

b) Cu privire la respectarea "vieții de familie" a reclamanților

130. Terții intervenienți scot în evidență faptul că CEPSB este organizat într-o manieră care asigură copiilor condiții similare celor oferite de familiile tradiționale. Ei arată că Florentina și Mariana locuiesc acolo într-o casă modernă împreună cu familiile lor, formate dintr-o "mamă și o mătușă sociale" și alți 8 minori. La CEPSB există 11 astfel de familii, care locuiesc fiecare într-o casă modernă și le oferă copiilor tot ceea ce au nevoie. Ei subliniază că Florentina și Mariana, la fel ca și ceilalți copii, locuiesc acolo fără a fi constrânși.

131. Susținând că, la 3 septembrie 2002, Florentina ar fi fost agresată fizic de părinții săi adoptivi, prin avocatul lor și forțele de ordine venite pentru a o scoate din centru, ei apreciază că acest incident a fost traumatizant atât pentru Florentina, cât și pentru Mariana.

132. Ei se îndoiesc de legalitatea adoptării minorelor, arătând, în primul rând, că, la data adoptării lor, ele erau deja integrate într-una din familiile din centru. Or, ei reamintesc că adopțiile internaționale nu sunt permise, potrivit Convenției Națiunilor Unite cu privire la drepturile copiilor din 20 noiembrie 1989 și Convenției europene în materia adopției de copii, încheiate la Strasbourg la 24 aprilie 1967, decât în cazul în care minorul nu poate fi adoptat în țara de origine sau dacă nu poate fi îngrijit în mod adecvat în propria sa țară (conform alin. 100 anterior).

133. Ei subliniază, apoi, că adopția minorelor, în lipsa consimțământului lor și al celui al CEPSB, a încălcat art. 5 alin. 1 lit. a) din Convenția europeană în materia adopției de copii.

134. Invocând și prevederile Convenției de la Haga din 29 mai 1993 asupra protecției copilului și cooperării în materie de adopții internaționale, terții intervenienți subliniază faptul că hotărârile de adopție trebuie luate ținând cont de dorințele și părerile celor adoptați, acesta nefiind cazul în speță.

135. Florentina și Mariana arată, în special, că vor să aibă o viață de familie în România, la CEPSB, unde practică sportul și muzica, și unde și-au făcut prieteni. Ele susțin că nu concep un alt fel de viață de familie și că părerile și dorințele lor ar trebui respectate, cu atât mai mult cu cât ele au acum peste 11 ani. Ele consideră că încredințarea lor CEPSB este cea mai bună soluție și se opun executării silite a hotărârilor referitoare la adopția lor.

C. Aprecierii Curții

1. Aplicabilitatea articolului 8 din Convenție

136. Curtea arată că aplicabilitate este un aspect disputat de părți, având în vedere că reclamanții, invocând legalitatea hotărârii de adopție și contactele concrete pe care le-au putut avea cu fiicele adoptive, pledează existența unei legături familiale, protejată de art. 8 din Convenție, care s-ar aplica, prin urmare, în speță, în vreme ce Guvernul contestă aceasta teză, din motive legate, mai ales, de absența relațiilor familiale *de facto* între părinții adoptivi și minore, la care au subscris și terții intervenienți.

137. Curții îi revine, în consecință, sarcina de a stabili dacă faptele cauzei intră în câmpul de aplicare al art. 8 din Convenție.

138. Astfel cum reamintește Curtea, Convenția trebuie aplicată în conformitate cu principiile dreptului internațional, în special cele referitoare la protecția internațională a drepturilor omului (a se vedea hotărârile în cauzele *Streletz, Kessler și Krenz împotriva Germaniei*, cererile nr. 34044/96 și 35532/97, alin. 90, C.E.D.O. 2001-II, și *Al-Adsani împotriva Marii Britanii*, cererea nr. 35763/97, alin. 55, C.E.D.O. 2001).

139. Fiind vorba, mai precis, de obligații impuse prin articolul 8 din Convenție statelor contractante cu privire la adopție și la efectele adopției asupra relațiilor dintre adoptator și cel adoptat, aceste obligații trebuie interpretate din perspectiva Convenției de la Haga din 29 mai 1993 asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale, a Convenției Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, a Convenției europene în materia adopției de copii, semnată la Strasbourg la 24 aprilie 1967.

140. Curtea reiterează jurisprudența sa mai veche în materie, conform căreia, chiar dacă dreptul de a adopta nu figurează ca atare între drepturile garantate de Convenție, relațiile între adoptator și adoptat sunt, în principiu, de aceeași natură cu relațiile familiale, protejate de articolul 8 din Convenție (a se vedea cauzele *X împotriva Franței*, decizia Comisiei din 5 octombrie 1982, cererea nr. 9993/82, *Decizii și rapoarte* 31, p. 241, și *X împotriva Belgiei*, cererea nr. 6482/74, decizia Comisiei din 10 iulie 1975, *Decizii și rapoarte* 7, p. 75).

141. În speță, Curtea arată că reclamanții se pot prevala de deciziile definitive și irevocabile ale instanțelor interne, care, prin încuviințarea cererii lor de adopție, le-au recunoscut acestora calitatea de părinți ai Florentinei și Marianei.

142. Este de remarcat că această adopție le-a conferit reclamanților aceleași drepturi și obligații față de minorele adoptate cu cele ale unui tată sau ale unei mame față de copilul său legitim, în același timp, făcând să înceteze drepturile și obligațiile existente între adoptat și tatăl sau mama sa biologică sau orice altă persoană sau instituție, astfel cum reiese din articolul 10 al Convenției europene în materia adopției de copii, ratificată de România la 18 mai 1993. Curtea arată, pe de altă parte, că nici legislația română în materie, în special art. 1 din O.U.G. nr. 25/1997, aprobată prin Legea nr. 87 din 25 aprilie 1998, care a înlocuit fostul art. 75 din Codul familiei, nu face distincție între părinții biologici și cei adoptivi (alin. 100 și 102 anterioare).

143. Fără îndoială, garantând dreptul la respectarea vieții de familie, art. 8 presupune existența unei familii (a se vedea cauzele *Marckx împotriva Belgiei*, hotărârea din 13 iunie 1979, seria A nr. 31, alin. 31, și *Johnson împotriva Marii Britanii*, hotărârea din 24 octombrie 1997, *Culegere de hotărâri și decizii* 1997-VII, alin. 62), condiție care nu pare a fi îndeplinită în speță, în absența coabitării sau a unor legături *de facto* suficient de strânse între reclamanți și fiicele lor adoptive, atât înainte, cât și după pronunțarea deciziilor de încuviințare a adopției. Cu toate acestea, în opinia Curții, nu este evident că noțiunea de viață de familie potențială ar trebui exclusă din sfera de aplicare a articolului 8. Curtea s-a pronunțat deja în acest sens, arătând că această dispoziție s-ar putea extinde și la relația potențială ce se poate dezvolta, de exemplu, între un tată natural și un copil născut în afara căsătoriei (decizia în cauza *Nylund împotriva Finlandei*, cererea nr. 27110/95, C.E.D.O. 1999-VI), sau la relația care se creează într-o căsătorie reală, chiar dacă nu este vorba de o viață de familie pe deplin stabilită (a se vedea cauza *Abdulaziz, Cabales și Balkandali împotriva Marii Britanii*, hotărârea din 28 mai 1985, seria A nr. 94, alin. 62).

144. Or, nu există elemente în speță care să pună la îndoială conformitatea adopției cu legislația națională sau cu convențiile internaționale în materie: autoritățile naționale au stabilit ca minorele, declarate abandonate prin hotărâre judecătorească, puteau fi adoptate și au apreciat că adopția lor internațională răspundea interesului superior al acestora, după ce s-au asigurat de existența consimțământului adoptatorilor și cel al Comisiei pentru protecția copilului Brașov, care exercită drepturi părintești asupra copiilor, în temeiul art. 8 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 26/1997 privind protecția copilului aflat în dificultate (alin. 100-104 anterioare).

145. Este adevărat că instanțele care au admis cererea de adopție a reclamanților nu au cerut consimțământul minorelor la adopție. Curtea arată totuși că nu este vorba de o omisiune. Minorele aveau 9 ani și jumătate la data la care instanțele naționale s-au pronunțat cu privire la cererea de adopție a reclamanților, adică nu împliniseră încă vârsta la care consimțământul lor la adopție este obligatoriu pentru că adopția să fie valabilă, aceasta limită fiind de 10 ani conform dreptului intern. Această limită de vârstă nu poate fi considerată nerezonabilă, convențiile internaționale în domeniu lăsând autorităților o libertate de apreciere cu privire la vârsta de la care copilul poate fi considerat suficient de matur pentru ca dorințele sale să poată fi luate în seama (alin. 100 nr. 1 art. 4 lit. d) anterior).

146. Curtea constată, în final, că, deși nu poate fi vorba în speță de o viață de familie pe deplin stabilită, având în vedere absența coabitării și a unor legături *de facto* suficient de strânse între reclamanți și fiicele lor adoptive, atât înainte, cât și după pronunțarea deciziilor de încuviințare a adopției, acest fapt nu este imputabil reclamanților, care, alegând minorele pe baza unei simple fotografii, fără să existe contacte veritabile cu acestea în vederea pregătirii lor pentru adopție, nu au făcut altceva decât să urmeze procedura stabilită în materie de statul român.

147. În plus, așa cum rezultă din probele existente la dosar, reclamanții s-au considerat tot timpul părinții minorelor și s-au comportat mereu ca atare față de ele, folosind singura cale ce le era deschisă, și anume, trimițându-le scrisori, scrise în limba română (a se vedea alin. 92 anterior).

148. Din perspectiva celor expuse anterior, Curtea consideră că o astfel de relație, având la baza o adopție legală și reală, poate fi considerată ca suficientă pentru a beneficia de protecția prevăzută de articolul 8 din Convenție.

2. Respectarea articolului 8 din Convenție

149. Curtea amintește că articolul 8 din Convenție urmărește protejarea individului împotriva ingerințelor arbitrare ale autorităților publice; acest articol determină, în plus, obligații pozitive inerente "respectării" efective a vieții de familie. Și într-un caz și în celălalt trebuie respectat justul echilibru între interesele individului și cele ale societății, în ansamblul său; de asemenea, în cele două ipoteze menționate, statul se bucură de o anume marjă de apreciere (a se vedea hotărârea *Keegan împotriva Irlandei* din 26 mai 1994, seria A nr. 290, p. 19, alin. 49).

150. Fiind vorba despre obligația statului de a adopta măsuri pozitive, Curtea a afirmat întotdeauna - atunci când a constatat existența relațiilor de familie întemeiate pe filiația naturală sau pe legături afective deja existente - că articolul 8 implică dreptul părintelui de a beneficia de măsuri adecvate din partea statului pentru a fi alături de copilul său, precum și obligația autorităților naționale de a dispune aceste măsuri (a se vedea, de exemplu, hotărârile în cauzele *Eriksson împotriva Suediei* din 22 iunie 1989, seria A nr. 156, pag. 26 - 27, alin. 71, *Margareta și Roger Andersson împotriva Suediei* din 25 februarie 1992, seria A nr. 226-A, pag. 30, alin. 91, *Olsson împotriva Suediei* (nr. 2) din 27 noiembrie 1992, seria A nr. 250, pag. 35 - 36, alin. 90, și *Hokkanen împotriva Finlandei* din 23 septembrie 1994, seria A nr. 299-A, p. 20, alin. 55).

151. Cu toate acestea, obligația autorităților naționale de a lua măsuri în acest scop nu este absolută - chiar atunci când este vorba despre relații de familie având la bază filiația naturală - mai ales atunci când persoanele în cauză nu se cunosc încă (a se vedea hotărârea *Nuutinen împotriva Finlandei*, nr. 32842/96, CEDO 2000-VIII, alin. 128). Natura și întinderea acestora depind de circumstanțele fiecărei cauze, dar înțelegerea și cooperarea din partea tuturor persoanelor vizate constituie întotdeauna un factor important. Dacă autoritățile

naționale trebuie să se străduiască să faciliteze o astfel de colaborare în acest domeniu, obligația lor de a recurge la forță nu poate fi decât limitată: acestea trebuie să țină seama de interesele și de drepturile și libertățile acestor persoane și în special de interesele superioare ale copilului și de drepturile sale, stipulate în art. 8 din Convenție. În ipoteza în care contactele cu părinții riscă să amenințe aceste interese sau să încalce aceste drepturi, autoritățile naționale trebuie să vegheze la respectarea unui raport de proporționalitate între ele (hotărârea Hokkanen anterior citată, pag. 22, alin. 58, *Nuutinen*, anterior citată; *Scozzari și Giunta împotriva Italiei* [MC], nr. 39221/98 și 41963/98, alin. 221, CEDO 2000-VIII).

152. Lucrul cel mai important în speță este de a stabili dacă autoritățile naționale au luat măsurile necesare pentru a permite reclamanților, recunoscuți ca părinți adoptivi ai minorelor Florentina și Mariana și care au obținut, de asemenea, pe calea ordonanței președințiale, o hotărâre ce a obligat CEPSB la încredințarea copilului, să stabilească relații de familie cu fiecare dintre minorele adoptate.

153. După cum susține și Guvernul, în speță sunt puse în discuție interesele (concurente) ale reclamanților și cele ale copiilor adoptați. Este evident că, din punctul de vedere al celor din urmă, nu este justificată crearea, împotriva voinței lor, de relații afective cu persoane cu care ei nu sunt uniți printr-o legătură biologică și pe care le percep ca străine. Așa cum rezultă din faptele cauzei, minorele Florentina și Mariana preferă, la momentul actual, să rămână în mediul socio-familial în care au crescut în centrul CEPSB, în care ele se consideră pe deplin integrate și care este în măsură să le asigure posibilitatea de a se dezvolta (din punct de vedere) fizic, afectiv, educativ și social, decât să fie mutate într-un mediu diferit, într-o țară străină.

154. Din punctul de vedere al părinților adoptivi, interesul acestora provine din dorința ce a crea o nouă relație de familie, prin dezvoltarea de legături cu minorele Florentina și Mariana pe care le-au adoptat.

155. Deși această dorință a reclamanților este legitimă, ea nu se poate bucura, în opinia Curții, de o protecție absolută în virtutea articolului 8, în măsura în care ea intră în conflict cu refuzul minorelor de a fi adoptate de către o familie de străini. Într-adevăr, așa cum a afirmat în mod constant Curtea, când analizează dacă autoritățile naționale au dispus toate măsurile necesare la care pot fi obligate în mod rezonabil pentru a asigura reunirea copilului cu părinții săi, o importanță deosebită trebuie acordată interesului superior al copilului. În această privință, Curtea a statuat, în special, că interesul sus-menționat poate, în funcție de natura și de importanța sa, să prevaleze față de cel al părintelui (a se vedea hotărârile în *cauzele E.P. împotriva Italiei* din 16 noiembrie 1999, nr. 31127/96, alin. 62 și *Johansen împotriva Norvegiei* din 7 august 1996, Culegere 1996-111, p. 1008, alin. 78).

156. Curtea apreciază că importanța de a privilegia interesele copilului față de cele ale părinților este sporită în cazul unei relații care are la bază adopția, întrucât, după cum a statuat (deja) în jurisprudența sa, adopția înseamnă "găsirea unei familii pentru un copil, iar nu a unui copil pentru o familie" (a se vedea hotărârea în cauza *Frette împotriva Franței*, nr. 36515/97, alin. 42, CEDO 2002-I).

157. Or, așa cum reiese din speță, minorele au respins ideea de a se alătura părinților lor adoptivi și de a pleca în Italia din momentul în care au atins o vârstă începând cu care se putea considera, în mod rezonabil, că personalitatea lor era suficient de structurată și că ele dobândiseră maturitatea necesară pentru a-și exprima părerea cu privire la mediul în care doresc să fie crescute (a se vedea paragrafele 74, 76, 82, 99 și 135 anterioare). Curtea constată, de altfel, că dreptul român le recunoaște expres posibilitatea de a-și exprima o astfel de părere, întrucât, pe de o parte, copilul în privința căruia procedura de adopție este în curs trebuie, în mod obligatoriu, să-și dea consimțământul la aceasta începând cu vârsta de 10 ani și, pe de altă parte, copiii deja adoptați care au atins această vârstă au posibilitatea de a cere desfacerea adopției.

158. Cu siguranță, interesul minorelor a fost analizat de către autoritățile competente pe parcursul procedurii de adopție. Acest lucru nu exclude, în opinia Curții, o nouă examinare a tuturor elementelor pertinente la o dată ulterioară, atunci când acest lucru este cerut de împrejurări specifice și când interesul superior al copilului este pus în discuție (*mutatis mutandis*, *Sylvester împotriva Austriei* din 24 aprilie 2003, nr. 36812/97 și 40104/98, alin. 63).

159. În această privință, Curtea constată, așa cum a subliniat și Guvernul, că reclamantii beneficiau, după 28 septembrie 2000, de o recunoaștere pur formală a relației lor de rudenie cu minorele, care nu era însoțită de o legătură afectivă. Într-adevăr, ei nu le-au cunoscut cu adevărat pe minore, adopția realizându-se prin intermediul asociației C., fără ca fetele să fi locuit în prealabil cu ei sau să îi fi considerat părinții lor. Or, în vârstă de 9 ani și jumătate la momentul adopției, adică la o vârstă foarte apropiată de cea la care consimțământul lor la adopție ar fi trebuit obținut în mod obligatoriu, minorele nu au acceptat aceasta relație de rudenie și i s-au opus.

160. În plus, ele au introdus în nume propriu cereri de desfacere a adopției, pe motivul că nu doresc să părăsească țara și mediul în care fuseseră crescute și în care se simțeau pe deplin integrate. Din acest punct de vedere, nu este lipsit de importanță faptul că, în urma acțiunii introduse de către Mariana, ea a obținut câștig de cauză și ca adopția sa a fost, din acel moment, desfăcută, printr-o decizie definitivă cu efecte *ex nunc* (a se vedea paragraful 83 de mai sus).

161. Curtea arată și faptul că, timp de mai mulți ani după pronunțarea deciziilor din 28 septembrie 2000 în favoarea reclamantilor, pe rolul instanțelor interne s-au aflat alte proceduri, care urmăreau desființarea adopțiilor, în special pe motivul încălcării prevederilor convențiilor internaționale în materie. Or, Curtea nu consideră nerezonabil faptul că autoritățile au așteptat terminarea acestor proceduri, al căror rezultat nu putea fi prevăzut, înainte de a proceda la luarea de măsuri cu caracter definitiv, în măsură să asigure crearea unei noi vieți de familie pentru reclamantii.

162. Într-adevăr, cât timp legalitatea adopțiilor era contestată în cadrul unor proceduri aflate pe rolul instanțelor competente, autorităților le revenea sarcina de a se asigura că orice incertitudine cu privire la acest aspect este înlăturată. Această concluzie se impune cu atât mai mult deoarece în cazul unei eventuale executări a deciziei pronunțate în favoarea

reclamanților, însoțită de plecarea minorelor în Italia, întoarcerea acestora în România, ca urmare a unei decizii ulterioare prin care este desființată sau desfăcută adopția ar fi fost dificilă și dăunătoare interesului lor.

163. Curtea dezaproabă felul în care s-au desfășurat procedurile de adopție, mai ales în ceea ce privește lipsa unui contact direct și efectiv între persoanele în cauză anterior adopției, fapt provocat de lacunele existente în legislația internă la momentul faptelor. Ea regretă în special faptul că minorele nu au beneficiat de nici un fel de asistență psihologică, în măsură să le pregătească în vederea plecării lor iminente din instituția în care locuiseră mai mulți ani și în care stabiliseră relații în plan social și afectiv. Astfel de măsuri ar fi putut conduce la o convergență a intereselor reclamanților cu cele ale copiilor adoptați, iar nu la contrarietatea lor, ca în cazul de față.

164. Așadar, în speță, importanța mai mică a interesului reclamanților, recunoscuți ca părinți adoptivi ai copiilor în vârstă de aproape 10 ani, în lipsa oricărei legături concrete preexistente, nu poate justifica impunerea unei obligații absolute autorităților române de a asigura plecarea minorelor în Italia, împotriva voinței lor și cu nerespectarea procedurilor în cadrul cărora era contestată legalitatea și temeinicia deciziilor inițiale de încuviințare a adopției, care se aflau pe rolul instanțelor. Interesul copiilor impunea să se țină cont de opiniile lor din momentul în care au atins maturitatea necesară pentru a-și exprima punctul de vedere cu privire la acest aspect.

Refuzul de a pleca în Italia pentru a fi alături de părinții lor adoptivi, exprimat în mod constant de către minore după împlinirea vârstei de 10 ani, prezintă o importanță deosebită. Or, împotrivirea conștientă a copiilor cu privire la adopție face improbabilă integrarea lor, într-un mod armonios, în noua familie adoptivă.

165. În lumina celor de mai sus, Curtea consideră că autoritățile naționale au putut aprecia, în mod legal și temeinic, că, în ciuda aspirațiilor legitime ale reclamanților de a întemeia o familie, dreptul acestora la dezvoltarea de relații cu minorele adoptate este limitat de interesul copiilor.

166. În concluzie, articolul 8 din Convenție nu a fost încălcat.

II. Cu privire la încălcarea articolului 6 alin. 1 din Convenție

167. Curtea a considerat necesară, date fiind împrejurările cauzei, examinarea capătului de cerere al reclamanților privind neexecutarea hotărârilor definitive referitoare la adopția Florentinei și a Marianei prin prisma articolului 6 alin. 1 din Convenție, care prevede următoarele:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a acuzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, (...) care va hotărî (...) asupra contestațiilor privind drepturile și obligațiile sale cu caracter civil (...)”

A. Argumentele părților

168. Reclamanții susțin că, timp de mai mulți ani, statul român nu și-a respectat obligația de a executa hotărârile definitive și irevocabile. Ei menționează, în special, procesul-verbal întocmit de către executorul judecătoresc la data de 3 septembrie 2002, în care se constată că încercarea de a pune în executare hotărârile definitive s-a transformat, cu participarea paznicilor instituției, într-o lipsire de libertate în mod ilegal a lor, a executorului judecătoresc, precum și a avocatului lor (a se vedea paragraful 45 de mai sus).

169. Guvernul pârât evidențiază caracterul sensibil al problemelor la care fac referire deciziile definitive din cauză și subliniază că, în speță, nu se poate constata o încălcare a articolului 6 alin. 1, întrucât acest articol nu poate fi interpretat în sensul obligării statului la luarea de măsuri radicale pentru a executa *manu militari* hotărâri care pot zdruncina echilibrul unui copil.

170. Admițând că, în conformitate cu jurisprudența Curții, dreptul la executarea hotărârilor constituie parte integrantă a dreptului de acces la justiție, garantat de articolul 6 anterior menționat și făcând trimitere la opiniile dizidente exprimate de către judecătorii Thomassen și Maruste în hotărârile pronunțate de Curte în cauzele *Ruianu* (nr. 34647/97 din 17 iunie 2003) și *Ignaccolo-Zenide* (nr. 31679/96, CEDO 2000-I), Guvernul este de părere că pot exista situații excepționale care îndreptățesc autoritățile să nu execute o hotărâre, cum ar fi, de exemplu, o schimbare produsă în situația de fapt (*mutatis mutandis*, *Sylvester împotriva Austriei* din 24 aprilie 2003, nr. 36812/97 și 40104/98).

171. Or, în opinia Guvernului, prezentele cauze constituie astfel de situații excepționale, care justifică neexecutarea hotărârilor litigioase de către autorități. Sub acest aspect, Guvernul susține că dreptul copiilor adoptați la păstrarea familiei și domiciliului lor în cadrul CEPSB trebuie să aibă prioritate asupra dreptului procesual al părinților adoptivi la executarea unei hotărâri care poate cauza prejudicii semnificative în ceea ce privește viitorul și echilibrul minorelor.

172. Amintind faptul că executorii judecătorești început executarea hotărârilor judecătorești privitoare la adopție, Guvernul arată că nu au existat perioade lungi de inactivitate a autorităților pe timpul cât executarea nu a fost suspendată prin hotărârea instanțelor interne și că în orice caz, nu poate fi considerat responsabil pentru refuzul manifestat de către instituția privată CEPSB de a încredința reclamanților minorele.

173. În final, el subliniază că problema ar trebui analizată ținând cont de eforturile depuse de către Guvern și de către societatea românească, în ansamblul său, de a se adapta la acquis-ul comunitar, inclusiv în domeniul protecției copilului și al adopției internaționale. Or, Guvernul arată că, la cererea Comisiei Europene, în România a fost instituit moratoriul în privința adopțiilor internaționale, până la data la care legislația română va fi în măsură să protejeze pe deplin drepturile copiilor.

B. Aprecierea Curții

174. Curtea constată că deciziile pronunțate la 28 septembrie 2000 de către Tribunalul Județean Brașov - prin care se statua în privința unui drept cu caracter civil al reclamanților și anume recunoașterea calității lor de părinți adoptivi ai minorelor Florentina și Mariana - precum și hotărârile ulterioare ale aceleiași instanțe, care obligau instituția CEPSB la încredințarea către reclamanți a minorelor, sunt și acum neexecutate, în ciuda caracterului lor definitiv și irevocabil.

175. Ea amintește că executarea unor astfel de hotărâri necesită tratarea lor în regim de urgență, deoarece trecerea timpului poate avea consecințe ireparabile asupra relațiilor dintre copil și părintele care nu locuiește cu acesta (*mutatis mutandis*, hotărârea în cauza *Maire împotriva Portugaliei* din 26 iunie 2003, nr. 48206/99, alin. 73).

176. Curtea amintește jurisprudența sa constantă, conform căreia articolul 6 protejează și punerea în executare a hotărârilor judecătorești definitive și obligatorii, care, într-un stat care respectă preeminența dreptului, nu pot rămâne fără efect în detrimentul unei părți. În consecință, executarea unei hotărâri judecătorești nu poate fi împiedicată, anulată sau amânată în mod excesiv (a se vedea, între altele, hotărârile *Hornsby împotriva Greciei* din 19 martie 1997, Culegere 1997-II, p. 510-511, alin. 40; *Burdov împotriva Rusiei* din 7 mai 2002, nr. 59498/00, alin. 34; *Jasiuniene împotriva Lituaniei* din 6 martie 2003, nr. 41510/98, alin. 27; *Ruianu împotriva României*, din 17 iunie 2003, nr. 34647/97, alin. 65).

177. În speță, Curtea constată că procedura de executare a deciziilor pronunțate în favoarea reclamanților este pendinte din septembrie 2000. Or, ea arată că această situație nu poate fi imputată reclamanților, care au depus diligente pe lângă autoritățile naționale competente, în scopul executării ei și au întreprins constant demersuri pentru a li se încredința minorele și certificatele de naștere ale acestora.

178. Curtea constată, de asemenea, așa cum susține și Guvernul, că nici executorii judecătorești nu au fost inactivi. Într-adevăr, exceptând perioadele în care executarea a fost suspendată de către instanțele interne, aceștia au procedat la somarea CEPSB, comunicându-i obligația de a executa hotărârile judecătorești definitive și executorii pronunțate în favoarea reclamanților (a se vedea paragrafele 29, 34, 35, 38, 42, 42, 44, 55, 61 și 62 de mai sus).

179. Cu toate acestea, nu poate fi ignorat faptul că toate încercările executorilor judecătorești în vederea executării silite a deciziilor de încuviințare a adopției s-au lovit de opoziția manifestă a instituției private CEPSB, unde locuiesc minorele și au rămas fără rezultat.

180. Așadar, date fiind circumstanțele cauzei, se pare că neexecutarea deciziilor de încuviințare a adopției a fost în exclusivitate rezultatul comportamentului angajaților CEPSB și al membrilor săi fondatori, care s-au opus în mod constant plecării minorelor în Italia, introducând numeroase contestații la executare sau făcând ineficiente demersurile întreprinse de către executorii judecătorești.

181. Cu toate că Guvernul susține că nu i se poate reproșa comportamentul acestei instituții private, este necesar a verifica dacă, dincolo de aparențe, statul poate fi considerat responsabil pentru această situație. În aceasta privință, câteva fapte sunt deosebit de revelatoare.

182. Curtea reține, mai întâi că, în ciuda eforturilor întreprinse de către executorii judecătorești pentru a asigura executarea deciziilor în cauză, acțiunile acestora au rămas fără efect. În acest sens, faptele consemnate de către executor în procesul-verbal din data de 3 septembrie 2002 constituie un exemplu important, încercarea de executare transformându-se într-o adevărată lipsire de libertate, în interiorul CEPSB, a executorului însuși, a reclamanților, precum și a avocatului acestora (a se vedea paragraful 45 de mai sus).

183. În opinia Curții, o astfel de atitudine în ceea ce privește executorii judecătorești care acționează în interesul unei bune administrări a justiției, ceea ce face din ei un element esențial al statului de drept - este incompatibilă cu calitatea lor de depozitari ai forței publice în materia executării și nu poate rămâne fără consecințe pentru cei responsabili. În această privință, statului îi revine obligația de a lua toate măsurile necesare pentru ca ei să poată duce la îndeplinire sarcina cu care au fost învestiți, în special prin asigurarea concursului efectiv al altor autorități care pot impune prin forță executarea atunci când este cazul, măsuri în lipsa cărora garanțiile de care beneficiază justițiabilul în fața instanțelor își pierd rațiunea de a fi.

184. În speță, Curtea constată că situația dificilă în care a fost pus, la data de 3 septembrie 2002, executorul judecătoresc însărcinat cu punerea în executare a deciziilor pronunțate în favoarea reclamanților și anume lipsirea de libertate în interiorul CEPSB, a fost o consecință directă a lipsei sprijinului poliției la executare care a rămas, de atunci, fără urmări.

185. Asupra acestui ultim aspect, Curtea arată că Guvernul pârât a inițiat măsuri legislative pentru a asigura conformitatea legislației interne cu convențiile europene și internaționale în materia adopției. Acesta a pus accent mai ales pe Hotărârile de Guvern nr. 502 și 770 privind organizarea și funcționarea "Comitetului român pentru adopții" și a "Autorității naționale pentru protecția copilului", între competențele cărora se numără posibilitatea de a suspenda sau de a pune capăt activităților care pun în pericol sănătatea sau dezvoltarea fizică sau psihică a copilului, prin retragerea autorizației de funcționare a celor responsabili.

186. Or, Curtea arată că, în ciuda acestor prevederi existente pe plan intern, nu a fost luată nici o măsură pentru a sancționa lipsa de cooperare a acestei instituții private cu autoritățile învestite cu executarea deciziilor de încuviințare a adopției în cauza. Ea constată, de asemenea, că refuzul directorului CEPSB de a coopera cu executorii judecătorești nu a avut pentru acesta, timp de aproape 3 ani, nici o consecință.

187. Curtea este de acord cu argumentul Guvernului că folosirea forței pentru a pune în executare deciziile definitive anterior menționate ar fi fost, în speță, foarte delicată. Totuși, datorită neexecutării lor, deciziile de încuviințare a adopției a celor două minore, devenite definitive, au fost lipsite de forța lor obligatorie și au fost, astfel, transformate din acel

moment în simple recomandări. Or, o asemenea situație aduce atingere statului de drept, întemeiat pe preeminența dreptului și pe securitatea raporturilor juridice, în ciuda existenței anumitor motive în măsură a o justifica, invocate de către Guvern prin prisma obligației ce revine statului român în vederea viitoarei sale apartenențe la ordinea juridică comunitară.

188. Prin omisiunea, timp de 3 ani, de a lua măsuri eficiente, necesare pentru a sigura respectarea hotărârilor definitive și executorii, autoritățile naționale au lipsit, în speță, prevederile articolului 6 alin. 1 de orice efect util.

Această concluzie se impune cu atât mai mult în speță, având în vedere consecințele - fără îndoială ireversibile - ale trecerii timpului asupra eventualei relații între reclamanți și fiicele lor adoptive. Sub acest aspect, Curtea constată, cu regret, că șansele de a dezvolta această relație par a fi, dacă nu compromise în mod serios, cel puțin improbabile, dată fiind puternica împotrivire manifestată recent de către minore - în prezent în vârstă de 13 ani - cu privire la adopție și la plecarea lor în Italia.

189. În consecință, acest articol a fost încălcat.

III. Cu privire la pretinsa încălcare a articolului 2 alin. 2 din Protocolul nr. 4 al Convenției

190. Reclamanții se plâng de refuzul autorităților române de a le permite fiicelor lor adoptive să părăsească România și invocă articolul 2 alin. 2 din Protocolul nr. 4 al Convenției, care prevede următoarele:

„(...)Orice persoană este liberă să părăsească orice țară, inclusiv pe a sa.”

191. Guvernul apreciază că această afirmație a reclamanților trebuie analizată exclusiv din punctul de vedere al articolului 8 menționat anterior. Punând la îndoială calitatea de victimă a reclamanților, în special din cauză caracterului personal și netransmisibil al dreptului garantat de articolul 2 alin. 2 anterior menționat, el susține că, în orice caz, nici o atingere a libertății de circulație a minorelor nu poate fi invocată în speță, având în vedere faptul că acestea călătoresc liber, atât în România, cât și în străinătate.

192. Considerându-se direct și personal afectați de ingerințele aduse dreptului garantat de articolul 2 alin. 2 din Protocolul nr. 4 menționat anterior, suferite de către fiicele lor adoptive, reclamanții sunt de părere că deplasările efectuate de ele în străinătate fără autorizația lor constituie, în sine, o probă suplimentară a încălcării dreptului acestora la libertatea de circulație, prevăzut de articolul de mai sus.

193. Terții intervenienți susțin că Florentina și Mariana nu au fost niciodată împiedicate să părăsească România și că au rămas la CEPSB din proprie voință, refuzând categoric să părăsească instituția sau să plece în Italia. Ei subliniază că, în acest caz, nici statul român, nici CEPSB nu pot fi obligați să execute deciziile privitoare la adopția lor.

194. Curtea constată că reclamanții afirmă că au existat restricții în ceea ce privește dreptul la libertatea de circulație a fiicelor lor adoptive, dar invocă, de fapt, o încălcare a propriului lor drept la libertatea de circulație, așa cum este garantat articolul de mai sus. Or, având în vedere că încălcarea invocată de reclamanți prin prisma articolului 2 alin. 2 din Protocolul nr. 4 îi privește în mod indirect, ei nu au prezentat motivele pentru care apreciază că sunt direct afectați de limitările pretinse sub aspectul prevederii anterior menționate.

195. În orice caz, chiar dacă presupunem că reclamanții se pot considera "victime", conform articolului 34 din Convenție, având în vedere împrejurările cauzei, care permit prezumarea, pe de o parte, a existenței unei legături deosebite între ei și victimele directe și, pe de altă parte, interesul lor personal de a asigura bunăstarea fiicelor lor minore prin încetarea încălcării pretinse (*mutatis mutandis, Becker împotriva Danemarcei*, decizia Comisie din 3 octombrie 1975, nr. 7011/75, Decizii și rapoarte 4, p. 215), Curtea nu constată, în faptele cauzei, nici o aparență a vreunei încălcări a dreptului garantat de articolul sus-menționat.

196. Într-adevăr, așa cum rezultă din informațiile transmise de părți, Florentina și Mariana circulă liber, din proprie voință, atât în interiorul, cât și în exteriorul țării, ele se duc în mod regulat la școală, vizitează persoanele apropiate, participă la ședințele la care au fost convocate pe parcursul judecării cererilor lor de desfacere a adopției și călătoresc și în străinătate (a se vedea paragrafele 79, 82, 97 și 98 de mai sus). Aspectul că deplasările menționate au fost organizate de către CEPSB în lipsa consimțământului reclamanților nu poate schimba aceasta constatare de natură faptică și nu poate determina, în sine, o încălcare a dreptului reclamanților de a circula în mod liber.

197. În plus, Curtea arată faptul că Florentina și Mariana contestă, în calitate de persoane interesate în mod direct, că a existat vreo ingerință în libertatea lor de circulație.

198. În concluzie, Curtea apreciază că nu se poate constata, în speță, vreo atingere adusă dreptului garantat de articolul 2 alin. 2 din Protocolul nr. 4 și ca, prin urmare acest articol nu a fost încălcat.

IV. Cu privire la aplicarea articolului 41 din Convenție

199. Articolul 41 din Convenție prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

200. Cu titlu de prejudiciu material, reclamanții solicită restituirea cheltuielilor legate de deplasarea lor în România, în valoare de 5.708 euro (în cazul primilor reclamanți) și de 2.348,48 euro (în cazul celui de-al doilea cuplu de reclamanți). Primii reclamanți solicită, de asemenea, acordarea sumei de 2.360 euro, reprezentând echivalentul beneficiului nerealizat în perioada șederii lor în România.

201. Ei solicită, de asemenea, acordarea unei sume pentru prejudiciul moral suferit atât de ei, cât și de fiicele lor adoptive, datorat neexecutării hotărârilor de încuviințare a adopției. Ei susțin că rezistența întâmpinată de-a lungul anilor a determinat suferințe și frustrări, precum și o pierdere de șansă pentru ei și pentru copiii lor adoptivi și a afectat, în plus, motivarea lor inițială și dorința lor legitimă de a întemeia o familie prin intermediul adopției.

Lăsând la latitudinea Curții aprecierea sumelor ce vor fi acordate cu acest titlu, ei susțin ca valoarea acestora nu trebuie să fie inferioară a 750.000 euro pentru fiecare cuplu de reclamanți.

202. Guvernul consideră că sumele prezentate de reclamanți, anterioare deciziilor asupra adopției, în special cele referitoare la călătoria pe care au făcut-o în România în luna august 2000, nu sunt legate de încălcările pretinse în cadrul procedurii în fața Curții, care au în vedere neexecutarea deciziilor menționate, adică fapte posterioare acestei călătorii. În consecință, Guvernul solicita Curții să nu acorde daune cu acest titlu.

203. El arată, de asemenea, că suma solicitată de către reclamanți cu titlu de daune morale este exagerată și, în opinia sa, faptul că reclamanții au solicitat o sumă exorbitantă constituie o deturnare gravă a scopului procedurii în fața Curții. Guvernul susține, în final, că nu trebuie acordată nici o sumă cu titlu de prejudiciu pretins suferit de copii, având în vedere că aceștia nu au calitatea de reclamante în prezenta cauză și că nu există temei în baza căruia reclamanții să primească bani în numele minorelor.

204. În ceea ce privește prejudiciul material, Curtea arată că doar o parte din sumele solicitate cu acest titlu prezintă legătură directă de cauzalitate cu încălcarea articolului 6 alin. 1 din Convenție, constatată de Curte la paragraful 189 anterior.

205. În ceea ce privește prejudiciul moral, ea consideră că este rezonabil a aprecia că reclamanții au încercat o suferință psihică certă ca urmare mai ales a frustrării provocate de neexecutarea, mai mulți ani, a deciziilor definitive și executorii pronunțate în favoarea lor și a consecințelor, după toate aparențele ireversibile, ale unei asemenea situații, care nu ar putea fi reparate, prin simpla constatare a încălcării. Sumele solicitate sunt însă exagerate.

206. În aceste circumstanțe, având în vedere toate elementele de care dispune și pronunțându-se în echitate, așa cum o cere art. 41 din Convenție, Curtea acordă suma de 12.000 EUR primilor reclamanți și suma de 10.000 EUR celui de-al doilea cuplu de reclamanți, pentru totalitatea prejudiciilor suferite.

B. Cheltuieli de judecată

207. Reclamanții solicită plata totalității cheltuielilor din cadrul procedurilor desfășurate în fața autorităților române, cheltuieli pe care le justifică după cum urmează, prin prezentarea unui decont detaliat:

a) 868 EUR (primii reclamanți) și 868,36 EUR (al doilea cuplu de reclamanți) pentru cheltuieli în vederea traducerii;

b) 8754 EUR (primii reclamanți) și 7133,28 EUR (al doilea cuplu de reclamanți) pentru onorariul avocatului care i-a reprezentat în cadrul procedurii în fața Curții;

c) 5002 EUR (primii reclamanți) și 652,18 EUR (al doilea cuplu de reclamanți) pentru onorariile avocaților care i-au reprezentat în cadrul procedurilor interne;

De asemenea, reclamanții solicită plata sumei de 35.107 EUR (primii reclamanți) și 36.825,63 EUR (al doilea cuplu de reclamanți) cu titlul de "cheltuieli anticipate în legătură cu desfășurarea procedurii", fără însă a oferi detalii în privința acestora.

208. Guvernul se opune la acordarea de către Curte a sumelor solicitate de reclamanți cu titlul de "cheltuieli anticipate în legătură cu desfășurarea procedurii", arătând că această denumire a cheltuielilor nu este concludentă. Guvernul contestă realitatea acestor sume și subliniază că acestea nu au fost justificate, în conformitate cu cerințele jurisprudenței Curții referitoare la articolul 41 din Convenție.

209. Curtea a examinat aceste cereri în lumina principiilor care se degajă din jurisprudența sa (a se vedea hotărârile în cauzele *Nikolova împotriva Bulgariei* [MC], n.31195-96, § 79, CEDH 1999-II; *Ozturk împotriva Turciei* [MC], n. 22479-93, § 83, CEDH 1999-VI; *Witold Litwa împotriva Poloniei*, n. 26629-95, § 88, CEDH 2000-III).

210. Aplicând aceste criterii prezentei cauze, și pronunțându-se în echitate, așa cum o cere art. 41 din Convenție, Curtea consideră rezonabil să acorde 7000 EUR primilor reclamanți și 6000 EUR celui de-al doilea cuplu de reclamanți pentru totalitatea cheltuielilor ocazionate.

C. Majorări de întârziere

211. Curtea hotărăște să aplice majorările de întârziere echivalente cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca centrală europeană, la care se vor adăuga 3 puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA:

1. hotărăște, cu 5 voturi contra 2, că între reclamanți și minorele adoptate de aceștia există o legătură care caracterizează o viață de familie, așa cum prevede articolul 8 alineatul 1 din Convenție, care este aplicabil în cauză;

2. Hotărăște, cu 6 voturi contra 1, că nu a fost încălcat articolul 8 din Convenție;
3. hotărăște, cu 4 voturi contra 3 că a fost încălcat articolul 6 alineatul 1 din Convenție;
4. hotărăște, cu 5 voturi contra 2,

a) că statul pârât va plăti, în 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 alin. 2 din Convenție, următoarele sume:

i. 12.000 (douăsprezece mii) EUR primilor reclamanți și 10.000 (zece mii) EUR celui de-al doilea cuplu de reclamanți, pentru prejudiciul material și moral,

ii. 7 000 (șapte mii) EUR primilor reclamanți și 6000 (șase mii) EUR celui de-al doilea cuplu de reclamanți, pentru cheltuielile de judecată,

iii. orice altă sumă ce ar putea fi percepută cu titlu de impozite aplicat sumelor sus menționate.

b) ca de la expirarea termenului sus menționat și până la momentul efectuării plății, aceste sume vor fi majorate cu o dobândă simplă de întârziere egală cu dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca centrală europeană, la care se vor adăuga 3 puncte procentuale;

5. respinge, în unanimitate, cererea de acordare a unei satisfacții echitabile pentru surplus.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris la data de 22 iunie 2004, în aplicarea articolului 77 alineatele 2 și 3 din Regulamentul Curții.

La prezenta hotărâre se găsesc anexate, în conformitate cu dispozițiile articolelor 45 alineatul 2 din Convenție și 74 alineatul 2 din Regulament expunerile următoarelor opinii:

- opinia concordantă a domnului judecător Costa;
- opinia parțial separată a domnului judecător Loucaides;
- opinia parțial separată a domnului judecător Bârsan;
- opinia separată a doamnei judecător Thomassen, la care se alătură și judecătorul Jungwiert.

OPINIA CONCORDANTĂ A DOMNULUI JUDECĂTOR COSTA

Subscriu la concluziile hotărârii. Cu toate acestea, am ezitat îndelung înainte de a vota în sensul inexistenței încălcării articolului 8 din Convenție. Cele două fete, Florentina și Mariana, declarate abandonate la vârsta de trei și respectiv șapte ani, au fost adoptate de către cele două cupluri de reclamanți în temeiul unor hotărâri definitive într-un moment în care împliniseră amândouă vârsta de nouă ani. Centrul educativ în care fuseseră plasate din momentul abandonării lor a împiedicat executarea hotărârilor și nu a facilitat, pentru a utiliza un eufemism, contactele și întâlnirile dintre copii și părinții adoptivi care domiciliază în Italia.

În ceea ce le privește, Florentina și Mariana, care au în acest moment 13 ani, nu au manifestat niciodată dorința de a pleca să locuiască cu părinții lor, a căror limbă nu o vorbesc, și par să aibă o existență fericită în cadrul centrului educativ, unde își dezvoltă personalitatea și aptitudinile în mod satisfăcător. Mai mult, ele au solicitat desființarea hotărârilor de încuviințare a adopțiilor, astfel că ne aflăm în acest moment în situația stranie în care adopția Florentinei nu a fost revocată - deși procedura se află încă în recurs în fața Curții de Apel - iar cea a Marianeii a fost revocată printr-o hotărâre definitivă.

Sentimentele pe care oricine le încearcă într-o asemenea situație sunt contradictorii. Guvernul român nu are nici o putere de constrângere în fața unei instituții private care de altfel funcționează în condiții bune și prezintă garanții pentru o educație de calitate. Dacă în mod clar răspunderea Guvernului este angajată în temeiul articolului 6 în măsura în care nu a reușit să determine executarea hotărârilor și/sau nu a dorit să o facă, răspunderea sa prin raportare la dispozițiile articolului 8 este mult mai puțin evidentă. Ea se analizează mai degrabă din punct de vedere al obligațiilor pozitive decât din punct de vedere al ingerinței în exercițiul dreptului la respectarea vieții familiale; mai ales, este dificil să contești faptul că interesul superior al copiilor (cărui jurisprudența noastră îi conferă pe bună dreptate o mare importanță), adoptați cu întârziere (poate prea târziu) și care nu au dezvoltat nici o legătură cu părinții adoptivi, este mai degrabă acela de a rămâne în centrul educativ în cadrul căruia aceste fete trăiesc de mulți ani decât să își schimbe complet viața, mediul, limba, cultura. Este fără îndoială supărător că încăpățânarea instituției și ineficiența autorităților publice au condus, în condițiile în care timpul nu este reversibil, la situația în care adolescentele au la ora actuală puține posibilități de a dezvolta o relație armonioasă în cadrul familiilor lor adoptive. Dar enervarea nu este un sfetnic bun. La o analiză mai aprofundată, mi se pare, ca de altfel și majorității colegilor mei, că încălcarea Convenției de către statul pârât este de constatat sub aspectul respectării articolului 6 mai curând decât sub aspectul respectării articolului 8.

OPINIA PARȚIAL SEPARATĂ A DOMNULUI JUDECĂTOR LOUCAIDES

În concordanță cu majoritatea colegilor mei, am ajuns la concluzia că a fost încălcat articolului 6 alineatul 1 din Convenție pentru motivele arătate în cuprinsul hotărârii, dar nu subscriu constatării inexistenței încălcării articolului 8 din Convenție în prezenta cauză. Pentru a mă pronunța asupra acestei probleme, mă voi referi la următoarea argumentare, redată în paragraful 152 din hotărâre:

„Lucrul cel mai important în speță este de a stabili dacă autoritățile naționale au luat măsurile necesare pentru a permite reclamanților, recunoscuți ca părinți adoptivi ai minorelor Florentina și Mariana și care au obținut, de asemenea, pe calea ordonanței președințiale, o hotărâre ce a obligat CEPSB la încredințarea copilului, să stabilească relații de familie cu fiecare dintre minorele adoptate.”

Având în vedere faptele și circumstanțele cauzei, consider că statul pârât nu și-a îndeplinit obligațiile pozitive care îi reveneau în temeiul articolului 8 din Convenție, lucru confirmat, în esență, și de constatarea făcută de majoritate în paragraful 163 din hotărâre, unde se admite că:

„(...) lipsa unui contact direct și efectiv între persoanele în cauză anterior adopției, fapt provocat de lacunele existente în legislația internă la momentul faptelor.”

Și

„(...) că minorele nu au beneficiat de nici un fel de asistență psihologică, în măsură să le pregătească în vederea plecării lor iminente din instituția în care locuiseră mai mulți ani și în care stabiliseră relații în plan social și afectiv.”

În ciuda acestor constatări, majoritatea a concluzionat în sensul inexistenței unei încălcări a articolului 8 al Convenției, ca urmare a luării în considerare a "refuzului minorelor, exprimat în mod constant din momentul în care au împlinit vârsta de zece ani, de a pleca în Italia pentru a se fi alături de părinții lor adoptivi" (paragraful 164 din hotărâre) și a faptului că "o împotrivirea conștientă a copiilor cu privire la adopție face improbabilă integrarea, într-un mod armonios în noua familie adoptivă" cu atât mai mult în absența unei "legături preexistente" cu părinții adoptivi (*ibidem*). Majoritatea consideră că nu este justificată o "obligație absolută" "de a asigura plecarea minorelor în Italia, împotriva voinței lor și cu nerespectarea procedurilor în cadrul cărora era contestată legalitatea și temeinicia deciziilor inițiale de încuviințare a adopției" în sarcina autorităților statului pârât (*ibidem*).

Or, toate aceste probleme, care sunt invocate de către majoritate (împotrivirea copiilor după ce au împlinit vârsta de zece ani, absența unor legături anterioare cu părinții adoptivi și faptul că proceduri judiciare erau în curs) au fost create de către autoritățile statului pârât. După cum și Curtea subliniază în constatarea încălcării în cauză a articolului 6 alineatul 1 din Convenție, "(...) executarea acestui tip de hotărâri [în materie de adopții] reclamă o soluție urgentă, deoarece trecerea timpului poate avea consecințe ireparabile asupra relațiilor dintre copil și părintele care nu trăiește cu acesta" (paragraful 175 din hotărâre).

Neexecutarea hotărârilor referitoare la procedurile de adopție în cauza, întârzierile care au survenit și consecințele negative asupra punerii în executare a acestor hotărâri sunt imputabile autorităților statului pârât.

Domnul judecător Costa subliniază în opinia sa concordantă că "Este fără îndoială supărător că încăpățânarea instituției și ineficiența autorităților publice au condus, în condițiile în care timpul nu este reversibil, la situația în care adolescentele au la ora actuală puține posibilități de a dezvolta o relație armonioasă în cadrul familiilor lor adoptive".

În consecință, nu înțeleg cum se poate ca, în temeiul propriului comportament culpabil, să fie înlăturată răspunderea statului pârât de a adopta la timp măsurile pozitive necesare pentru a permite adopția. Nimeni nu poate să invoce propria vinovăție pentru a se sustrage de la îndeplinirea obligațiilor sale ("*Nullus commodum capere potest de injuria sua propria*").

În cauză, obligațiile pozitive ale statului pârât nu se limitau la a veghea ca minorii să poată să își urmeze părinții adoptivi. Ele cuprindeau și totalitatea măsurilor pregătitoare pentru a ajunge la acest rezultat (a se vedea hotărârea în cauza *Kosmopoulou împotriva Greciei*, din data de 5 februarie 2004, cererea n. 60457/00, § 45). În opinia mea,

neîndeplinirea acestor măsuri reprezintă prin ea însăși o atingere adusă dreptului la respectarea vieții familiale, și, în consecință, o încălcare a articolului 8 din Convenție.

OPINIA PARȚIAL SEPARATĂ A DOMNULUI JUDECĂTOR BÂRSAN

Regret că nu pot împărtăși concluzia majorității, potrivit cu care a avut loc, în cauză, o încălcare a articolului 6 alineatul 1 din Convenție. În opinia mea, majoritatea a adoptat, sub aspectul respectării articolului 6 alineatul 1 din Convenție a abordare prea formalistă, la care nu pot subscrie pentru motivele expuse în continuare.

Trebuie să constatăm că hotărârea a ajuns la concluzia încălcării articolului 6 alineatul 1 din Convenție pentru motivul ca autoritățile s-au abținut, timp de mai bine de trei ani, de la adoptarea de măsuri eficace și necesare pentru a respecta hotărâri judecătorești definitive și executorii (a se vedea paragrafele 187 și 188 din hotărâre). În ceea ce mă privește, o asemenea concluzie este greu conciliabilă cu aceea la care majoritatea a ajuns în privința articolului 8 din Convenție (a se vedea paragraful 166 din hotărâre) și la care am aderat fără rezerve, după o matură chibzuință.

Recunosc că argumentele utilizate de majoritate pentru a ajunge la o concluzie de încălcare a articolului 6 alineatul 1 - bazate, îndeosebi, pe absența sprijinului organelor de poliție la executare -, sunt temeinice și nu intră în contradicție cu jurisprudența Curții noastre (a se vedea, printre altele, hotărârile: *Hornsby împotriva Greciei* din 19 martie 1997, Culegerea de hotărâri și decizii 1997-11, p. 510-511; *Burdov împotriva Rusiei*, n. 59498/00, § 34, CEDH 2002-III; *Ruianu împotriva României*, n. 34647/97, § 65, din 17 iunie 2003; *Jasiuniene împotriva Lituaniei*, n. 41510/98, § 27, 6 martie 2003).

Exprimându-mi profundul atașament față de principiile consacrate de jurisprudența noastră constantă citată mai sus, potrivit cu care "dreptul de acces la un tribunal ar fi iluzoriu dacă ordinea juridică internă a unui stat parte ar permite ca o decizie judiciară definitivă și obligatorie să rămână fără efect în detrimentul uneia din părți" și "executarea unei decizii sau a unei hotărâri, pronunțate de orice tip de jurisdicție, trebuie considerată ca făcând parte integrantă din "proces" în sensul articolului 6", consider totuși că o abordare mai puțin formalistă se impunea în cauza, față de circumstanțele speciale ale afacerii.

Cu tot respectul datorat colegilor mei, consider că ar fi trebuit să se aibă în vedere într-o mai mare măsură faptul că hotărârile judecătorești în cauză aveau ca obiect probleme extrem de sensibile și delicate, deoarece, în opinia mea, din cuprinsul acestei hotărâri se degajă un paradox. Majoritatea a acordat o importanță determinantă, sub aspectul respectării articolului 8, interesului predominant al minorelor de a rămâne în centrul CEPSB, interes care cerea luarea în considerare a părerilor lor, de vreme ce atinseseră o maturitate suficientă pentru a putea să se exprime cu privire la această chestiune (paragraful 164 *in fine*). Subscriu la această concluzie fără nici o ezitare. Într-adevăr, din lectura hotărârii, se înțelege cu ușurință de ce un asemenea interes a fost considerat suficient pentru a justifica lipsa de sprijin din partea autorităților pentru a permite reclamantilor să dezvolte legături cu copii.

Or, același interes preeminent al copilului nu putea fi invocat, în același mod și în aceeași măsură, și sub aspectul respectării articolului 6 alineatul 1 din Convenție? Cum să acorzi preferință, în circumstanțele excepționale ale cauzei, unei abordări pur teoretice - oricât ar fi ea de corectă în plan dogmatic sau procedural - fără a se ține seama de importanța consecințelor în privința interesului superior al copilului?

Consider că această speță s-ar fi potrivit unei abordări mai nuanțate, și, în această privință, constat cu satisfacție că jurisprudența recentă a Curții în materie de executare de hotărâri judecătorești este mai puțin impregnată de formalism ca înainte. Mă refer la hotărârea în cauza *Sylvester împotriva Austriei* din 24 aprilie 2003, în care Curtea a reținut, în paragraful 63, că "o schimbare în situația de fapt poate în mod excepțional să justifice neexecutarea unei hotărâri definitive care dispune înapoierea copiilor". Sunt de părere că această hotărâre marchează o schimbare importantă prin raportare la abordarea altădată strict teoretică a Curții în această chestiune.

Nu aș putea să ignor nici părerile exprimate recent, în același sens, în cadrul opiniilor separate la hotărârile în materie de executare a hotărârilor judecătorești, unde am arătat că "accesul la un tribunal nu poate obliga un stat să execute fiecare hotărâre în materie civilă, oricare ar fi circumstanțele" (a se vedea opinia divergentă a Doamnei judecător Thomassen la hotărârea în cauza *Ruianu împotriva României*, loc.cât.). Menționez că, în această ultimă cauză, se pune problema demolării unei construcții învecinate cu imobilul reclamantului, construcție pe care vecinii începuseră să o construiască, și care ocupa o mică parte din terenul reclamantului, ceea ce m-a determinat să votez, alături de majoritate, pentru constatarea unei încălcări a articolului 6 alineatul 1 din Convenție.

În prezenta cauză, situația este cu totul alta, mult mai sensibilă și mai complicată în același timp: să determini plecarea a două fete către o țară străină pentru a se reuni cu familiile adoptive pe care abia le cunosc. Dacă se poate reproșa ceva autorităților naționale, acesta ar fi, după părerea mea, faptul că nu au luat toate măsurile necesare pentru a asigura dezvoltarea de legături între fete și familiile reclamantilor înaintea adopției, ceea ce constituie de altfel, se pare, o problemă pentru orice adopție internațională, în oricare stat membru al Convenției.

În orice caz, sunt convins că, în această cauză, există o situație excepțională care justifică neexecutarea hotărârilor de încuviințare a adopției Florentinei și Marianeii.

Pronunțându-se în sensul unei violări a articolului 6 alineatul 1, majoritatea a înclinat balanța intereselor în cauză în favoarea dreptului procedural al părinților adoptivi de a obține executarea unei hotărâri judecătorești, părăd să facă abstracție de considerentele care au determinat-o să constate că nu a existat încălcarea articolului 8. Asemenea considerente, subliniate pe drept cuvânt în paragrafele 159 și 160 din hotărâre, erau, în opinia mea, perfect aplicabile în aceasta împrejurare și din punct de vedere al articolului 6 alineatul 1 din Convenție, și constituiau argumente pertinente și suficiente pentru a conduce la o constatare a nerespectării dreptului pe care acest articol îl garantează.

Nu trebuie să uităm că în paragraful 162 din hotărâre, majoritatea însăși a considerat că "în cazul unei eventuale executări a deciziei pronunțate în favoarea reclamantilor, însoțită de plecarea minorelor în Italia, întoarcerea acestora în România, ca urmare a unei decizii ulterioare prin care este desființată sau desfăcută adopția ar fi fost dificilă și dăunătoare interesului lor."

Mai mult, argumentul guvernului pârât, așa cum este el rezumat în paragraful 172 al hotărârii, potrivit cu care nu au existat, în cauză, lungi perioade în care deciziile litigioase referitoare la adopție nu au fost puse în executare, nu mi se pare netemeinic, dacă luăm în calcul suspendările repetate ale executării dispuse de către instanțele naționale în așteptarea finalizării procedurilor judiciare în curs în fața instanțelor interne. Într-adevăr, consider că aceste proceduri erau de natură să îndepărteze orice incertitudine în privința legalității adopțiilor și în mod justificat autoritățile au așteptat finalizarea lor înainte de a recurge la măsuri de executare cu caracter definitiv.

Nu este lipsit de importanță să subliniem, în acest context, că una dintre procedurile în cauză s-a finalizat, recent, prin desfacerea adopției Mariane (paragraful 83 al hotărârii).

Pentru toate aceste considerente, consider regretabil faptul că instanța europeană nu a profitat de ocazia oferită de această cauză sensibilă și delicată în materie de adopție internațională pentru a confirma nouă abordare, mai nuanțată și mai puțin formalistă, în domeniul executării hotărârilor judecătorești.

OPINIA SEPARATĂ A DOAMNEI JUDECĂTOR THOMASSEN, LA CARE SE ALĂTURĂ DOMNUL JUDECĂTOR JUNGWIERT

Mă raliez concluziei majorității potrivit cu care nu a avut loc, în cauză, o încălcare a articolului 8 din Convenție. În schimb, contrar majorității, consider că nu a existat niciodată între reclamant și copiii lor adoptivi o viață de familie în sensul articolului 8. Nu împărtășesc nici opinia majorității conform cu care neexecutarea de către autoritățile române a hotărârilor de încuviințare a adopțiilor constituie o încălcare a drepturilor reclamantilor potrivit articolului 6 al Convenției.

Reclamantii sunt două cupluri de cetățeni italieni care, în conformitate cu dreptul român, au adoptat fiecare câte un copil în România, respectiv Florentina și Mariana, care la momentul pronunțării hotărârilor de încuviințare a adopției aveau nouă ani și jumătate și nu își văzuseră niciodată părinții adoptivi. Copiii nu au vrut să plece în Italia împreună cu aceștia din urmă și între timp adopția Mariane a fost desfăcută la cererea sa, în timp ce o acțiune de aceeași natură era în curs de judecată în privința Florentinei. Hotărârile care dispuneau adopția nu au fost executate de către autoritățile române din cauza ezitărilor în privința legalității procedurii (a se vedea opinia majorității în paragrafele 161 și 162 din hotărâre).

Reclamantii se plâng pentru neexecutarea acestor hotărâri, pe care o consideră o atingere adusă dreptului lor la respectarea vieții de familie, garantat de articolul 8 din Convenție.

Prima problemă la care Curtea a fost nevoită să răspundă este aceea de a ști dacă exista o legătură de familie între reclamanți și copii.

În opinia mea, răspunsul este negativ. Jurisprudența Curții în materie de relații între adulți și copii, relații protejate de articolul 8 a pus întotdeauna accentul pe existența reală a unei vieți de familie, în general întemeiată pe legături biologice. Relațiile între părinți și copii adoptivi merită aceeași protecție, tocmai în considerarea existenței acestei vieți de familie reale. Deciziile Comisiei care sunt citate în paragraful 140 privesc, spre deosebire de relațiile dintre reclamanți și cei doi copii, legături reale de acest tip. În cauza *X. împotriva Franței*, tatăl adoptiv locuise împreună cu copilul timp de șapte ani, în cauza *X. împotriva Belgiei*, reclamantul avusese timp de mai mulți ani în grijă copilul pe care dorea să îl adopte.

Nu este, în opinia mea, hotărârea care dispune adopția cea care, prin ea însăși, merită protecția articolului 8, ci ceea ce ea reprezintă în termeni de realitate socială. O interpretare diferită a conduce la o concluzie șocantă - și în opinia mea inacceptabilă -, aceea că o legătură naturală între un tată biologic și un copil, în lipsa altor elemente complementare, nu creează în mod automat o viață familială (a se vedea hotărârea în cauza *Lebbink împotriva Olandei* din 1 iunie 2004), în timp ce, dimpotrivă, viața de familie ar putea fi creată printr-o hotărâre care dispune adopția, independent de modul în care aceasta s-a realizat și de relațiile între cei interesați.

Consider că în aceasta cauză, circumstanțele complementare care ar trebui să conducă la acordarea protecției articolului 8 legăturii juridice dintre reclamanți și copii lipsesc. În momentul pronunțării hotărârilor de încuviințare a adopției, copiii nu îi văzuseră încă pe reclamanți și nici avuseseră nici cel mai mic contact cu aceștia. Nu reiese, din dosarul cauzei, că li s-ar fi cerut vreodată părerea, fie în mod direct într-o întâlnire cu un judecător sau consilier, fie în mod indirect, prin intermediul expertizelor care ar fi oferit posibilitatea de a li se afla părerea și sentimentele în legătură cu această adopție concretă. Căminul în care, în momentul pronunțării hotărârilor, copiii trăiau de aproximativ cinci și respectiv șase ani, și unde fetițele fuseseră îngrijite și educate, nu a putut în nici un mod, în timpul procedurii, să își facă cunoscută poziția, întemeiată pe cunoașterea copiilor. De îndată ce a devenit posibil, copiii înșiși au inițiat o procedură în vederea desfacerii adopției, putând în sfârșit să își facă înțeleasă dorința de a nu pleca în Italia pentru a locui cu reclamanții. Pe scurt, nu există nici o legătură afectivă sau de fapt prin care copiii să se simtă apropiați de reclamanți și care ar fi conferit ficțiunii juridice a hotărârii care încuviința adopția un conținut care să poată fi considerat drept viață de familie.

Recunosc că modul în care procedurile de adopție s-au desfășurat pentru reclamanți a fost dificil de suportat. Dar faptul că procedura nu a fost echitabilă față de reclamanți nu poate fi, în opinia mea, un element decisiv pentru a răspunde la întrebarea dacă a existat viață de familie între ei și copii. Mai mult, după părerea mea, nu este suficient, pentru a admite existența unei vieți de familie, faptul că reclamanții s-au considerat întotdeauna părinții minorelor și s-au comportat în această calitate față de copii în unica modalitate avută la dispoziție, și anume trimițându-le scrisori, scrise în limba română. Într-adevăr, aceasta ar

însemna ca, în context, poziția unor copii în vârstă de aproape zece ani să nu fie luată în considerare.

Este adevărat, chiar adopțiile internaționale care s-au desfășurat în mod evident într-o manieră riguroasă, și chiar atunci când privesc copii adoptați la vârste foarte mici, ridică adesea probleme delicate, atât pentru părinți, cât și pentru copii. În aceasta privință, plecarea copilului în țara de reședință a părinților poate juca un rol important. Nu vreau să afirm că acest element constituie prin el însuși un motiv pentru a renunța la încercarea de a găsi o familie pentru un copil astfel ca el să crească într-un mediu plin de afecțiune, chiar dacă acest mediu este în altă țară. Totuși, poziția extrem de delicată în care se găsesc acești copii necesită o protecție specială. În Convenția de la Haga asupra protecției copiilor și cooperarea în materie de adopție internațională, aceasta protecție se acordă în special prin stabilirea obligației statelor de a analiza așa cum se cuvine posibilitățile de stabilire ale copilului în statul de origine (articolul 4 b) și de a se asigura, având în vedere vârsta și maturitatea copilului, că acesta beneficiază de consiliere și este informat așa cum se cuvine asupra consecințelor adopției, și că dorințele și părerea copilului au fost luate în considerare (articolul 4 d).

Mi se pare că această cauză dă naștere unor serioase incertitudini în privința respectării acestor condiții.

A admite în circumstanțele prezentei cauze existența unei vieți de familie ar oferi o protecție insuficientă copiilor adoptați internațional și care au atins o vârstă la care dorințele și părerile lor trebuie luate în serios *înainte de* adoptarea deciziei finale care încuviințează adopția, în considerarea consecințelor care derivă din aceasta (a se vedea, de exemplu, paragraful 152 din hotărâre).

Curtea a examinat din oficiu dacă neexecutarea hotărârilor de încuviințare a adopției constituie o încălcare a articolului 6. Majoritatea consideră că "Or, o asemenea situație aduce atingere statului de drept, întemeiat pe preeminența dreptului și pe securitatea raporturilor juridice, în ciuda existenței anumitor motive în măsură a o justifica" (paragraful 187 din hotărâre). Nu pot fi de acord cu o asemenea interpretare a articolului 6, interpretare care să se limiteze la a recunoaște preeminența fiecărei reguli de drept. Or, în opinia mea, articolul 6 nu ar pute justifica executarea unei hotărâri judecătorești care, în aplicarea sa, încalcă drepturi fundamentale ale altuia. În prezenta cauză, executarea hotărârilor ar fi obligat copiii să își părăsească țara împotriva voinței lor pentru a locui cu părinți pe care nu îi întâlniseră niciodată. Nu consider că autoritățile române ar fi trebuit să execute asemenea hotărâri. Aceasta ar fi reprezentat după părerea mea un act al statului care ridică probleme grave cu privire la respectarea drepturilor copiilor în conformitate cu articolul 8. De aceea, consider că nu a fost încălcat articolul 6.